культура і життя

№ 5 (4473)
3 лютого, 2012 рік

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

www.uaculture.com

АКТУАЛЬНО › с. 3

«...В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО › с. 9

МАРЧУКОВИЙ «ПЛЬОНТАНИЗМ»

ЛІТЕРАТУРА › с. 13

З НАГОДИ 200-РІЧЧЯ ЄВГЕНА ГРЕБІНКИ

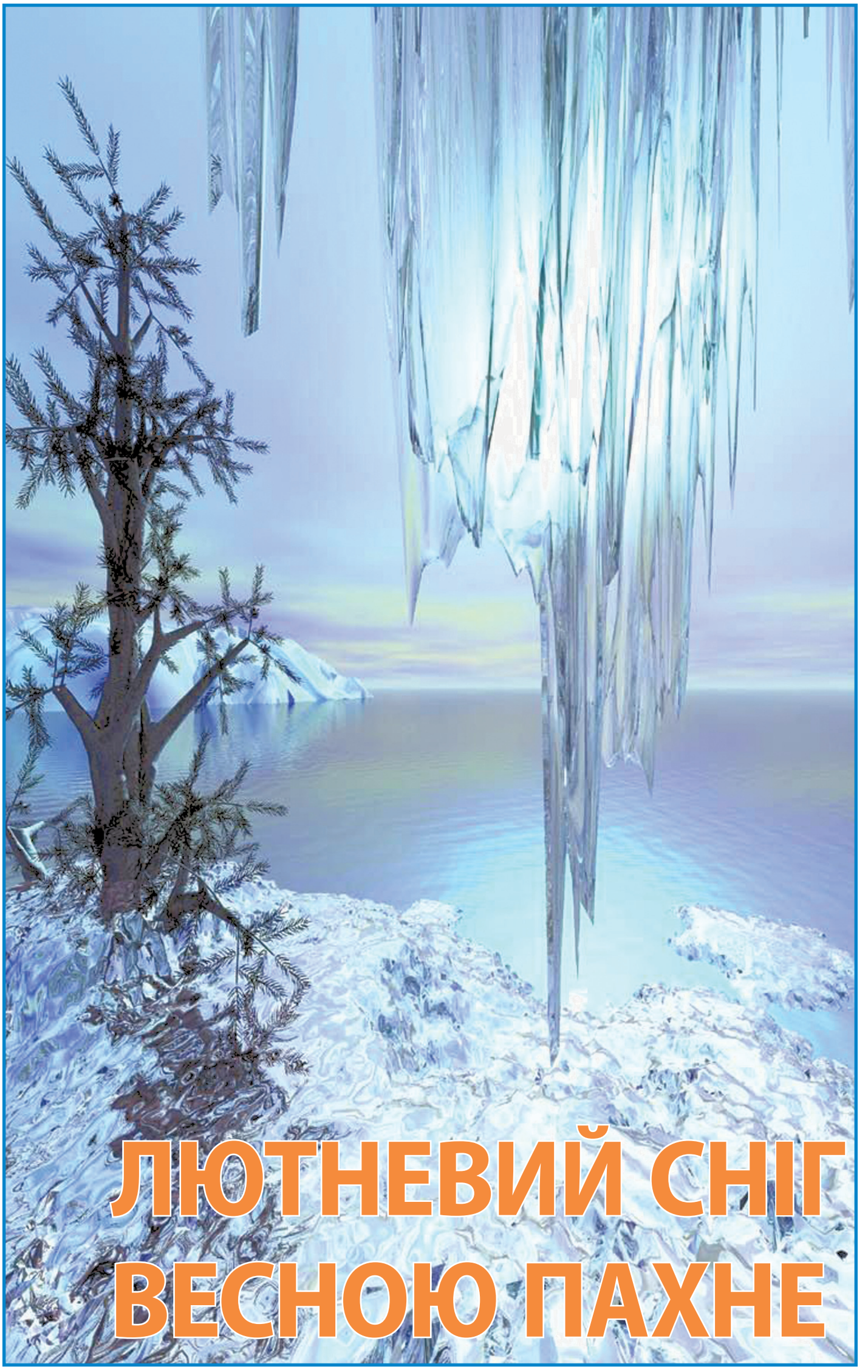

ЛЮТНЕВИЙ СНІГ ВЕСНОЮ ПАХНЕ

4 820157 940013 05

Столична афіша з 6 по 12 лютого 2012 року с. 14

Фото Андрія МОСІЄНКА

Михайло Кулиняк,
міністр культури України

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

2 лютого Україна відзначила 200-літній ювілей від дня народження відомого українського письменника, видавця, педагога і байкаря Євгена Гребінки. Це його пристрасний романс «Очи черные, очи страстные» мандрує світом, а на концертах досі звучать пісні «Помню я еще молодушкой была», «Ні, мамо, не можна нелюба любить», яку так неперевершено виконувала Євгенія Мірошниченко.

Вагомими є заслуги Гребінки як громадського діяча, що чимало зробив для підтримки українського слова. За його прямої ініціативи і безпосередньої матеріальної та моральної підтримки був підготований до друку й виданий перший «Кобзар» Тараса Шевченка. Із Тарасом Григоровичем Гребінку поєднувала безмежна любов до України, свого народу, рідної мови, яка і сьогодні через їхнє слово передається нинішнім поколінням.

Євген Гребінка особисто зініціював кілька важливих для України культурних проектів, насамперед – видання українською мовою літературного додатка до журналу «Отечественные записки». Без перебільшення, історичною віхою для української літератури став вихід у світ альманаху «Ластівка» (1841), де були надруковані твори Т. Шевченка, І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Л. Боровиковського, В. Забіли, П. Куліша, і, звісно, самого Гребінки. Він був не лише відомим байкарем, а й успішно виступав як автор історичних повістей, нарисів та роману «Чайковський», присвяченого подіям визвольної війни 1648–1654 років.

Помер Євген Гребінка у віці 36 років у Санкт-Петербурзі. Він заповідав бути похованим на рідній Україні: «Візьміть мене додому… Хай мені заспіває жайвір степовий у рідному краю…» І воля його була виконана. Спочиває поет у Мар'янівці, неподалік своєї родинної садиби. За рішенням ЮНЕСКО, день народження Євгена Гребінки визнано знаменною датою.

Нині вся Україна вшановує Євгена Гребінку, головні урочистості з нагоди 200-річчя від дня його народження відбулися 2 лютого на Полтавщині, в Мар'янівці та Гребінках. Мені приємно відзначити, що за сприяння Міністерства культури капітально відремонтовано Мар'янівський сільський клуб та реконструйовано Гребінківський районний будинок культури, у глядацькій залі якого встановлено нові крісла. Впевнений, що відтепер традиційне культурно-мистецьке свято «Гребінчина світлиця», яке проходить на сцені цього закладу, вийде на нову висоту!

2012- РІК КУЛЬТУРИ

У столиці, в залі Національної філармонії, відбулося розширене засідання колегії Міністерства культури України та брифінг міністра для представників ЗМІ.

Події присвячені підсумкам діяльності установ, підприємств і організацій галузі культури в 2011 році та завданням на 2012-й. За словами міністра Михайла Кулиняка, минулий рік для Міністерства культури був переломним моментом, великим стрибком до покращення всієї галузі: «Діяльність нашого міністерства, всіх працівників галузі культури постійно стимулювалася тим особливим значенням, яке Президент України Віктор Янукович надає культурному розвитку та ефективній культурній політиці держави у справі модернізації України та консолідації всього суспільства».

Вагомим чинником у налагодженні дієвої роботи міністерства стало завершення у звітному році складного процесу реорганізації системи центральних органів виконавчої влади у галузях культури і мистецтв, охорони пам'яток, мовної політики, релігії та міжнаціональних відносин, кінематографії.

Впродовж 2011 року Міністерством культури України здійснювалися заходи, спрямовані на зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури, забезпечення капітального будівництва в галузі, ефективне використання державного майна та енергоресурсів.

Виступ міністра культури Михайла Кулиняка на колегії

Приємно відзначити той факт, що діяльність міністерства широко висвітлювалася на сторінках відродженої галузевої преси. За словами міністра: «Друковані ЗМІ Національного газетно-журнального видавництва повертають читача та передплатника. Газета «Культура і життя» стала дієвим механізмом комунікації між міністерством і регіональними управліннями та закладами культури, а журнал «Українська культура» ввійшов до десятки культурних подій 2011 року за всіма національними рейтингами та опитуваннями». Оновлені видання були представлені під час колегії Мінкульту.

У своєму щорічному посланні до народу Президент України Віктор Янукович оголосив 2012-й – Роком культури та відродження музеїв, так що інтенсивна робота міністерства з розвитку галузі не припинятиметься.

Яна ЛЕВИЦЬКА

УКРАЇНА ВШАНУВАЛА ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ КРУТ

Прем'єр-міністр України Микола Азаров поклав квіти до Меморіалу пам'яті Героїв Крут у Києві. А також поставив свічку в храмі святого Миколи Чудотворця на «Аскольдовій могилі», де перепоховані останки загиблих студентів.

У Тернополі на Театральному майдані близько 100 людей виклали своїми тілами слово «Крути». Здебільшого участь в акції взяли представники молодіжних націонал-патріотичних організацій, але до їхнього заходу долучилися і пересічні перехожі.

У Луцьку, як передає УНІАН, біля пам'ятного знаку Героїв Крут відбувся мітинг-реквієм за участю міського голови Миколи Романюка, високопосадовців, депутатів обласної та міської ради, представників політичних партій, громадських організацій і городян.

У Донецьку відбулась хода до пам'ятника Т. Шевченку.

У Дніпропетровську на вшанування пам'яті Героїв Крут активісти патріотичних організацій зібрались біля могили воїнів УНР, що на Жовтневій площі, і пройшли центральним проспектом міста до пам'ятника Тарасові Шевченку. В руках вони тримали смолоскипи, частина учасників прикріпили на груди синьо-жовті стрічки та вбрались у вишиванки.

На Чернігівщині, на території меморіального комплексу «Пам'яті Героїв Крут» у Борзнянському районі, пройшли традиційні для цього дня заходи – поминальні молебні, мітинги-реквієми, покладання вінків та квітів. Також, подвиг Героїв Крут згадували в обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм. Там відбувся концерт, присвячений 94-й річниці знаменної події.

Президент України Віктор Янукович у своєму зверненні відзначив: «Дев'яносто чотири роки тому біля станції Крути відбувся бій, в якому полягли українські юнаки – військові курсанти, студенти та гімназисти. Вони вірили, що захищають ідеали свободи і незалежності України. Ця героїчна та водночас трагічна дата в історії нашої держави завжди нагадуватиме нам про велику відповідальність наставників і командирів за рішення, які вони приймають».

У КИЄВІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ

На заході були присутні керівник Головного управління з гуманітарних і суспільно-політичних питань Адміністрації Президента України Ганна Герман, міністр культури Михайло Кулиняк, голова правління Єврейського фонду України Аркадій Монастирський, глави дипломатичних представництв, народні депутати України, політичні діячі, колишні в'язні концтаборів і єврейських гетто.

Ганна Герман зачитала звернення Президента України з нагоди Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту.

До присутніх звернувся і міністр культури Михайло Кулиняк: «Сьогодні ми гортаємо одну із найтрагічніших сторінок історії єврейського народу під назвою Голокост. У цьому слові закодовані трагедія народу та пам'ять про мільйони життів, які насильницьки відійшли поза межі буття. У щирій жалобі схиляємо голови перед світлою пам'яттю невинно страчених.

Сім десятиліть тому цивілізована Європа зазнала інквізиції середньовіччя у масштабах, що не знали меж та не підлягали усвідомленню. Фашистські фабрики смерті поставили перед загрозою знищення цілі народи.

Україна також має свій трагічний символ – Бабин Яр, в якому планомірно знищено десятки тисяч євреїв, військовополонених різних національностей, українських патріотів, підпільників. Нацистські злочини назавжди залишаться болісною раною в історії людства.

Із метою увічнення пам'яті жертв фашизму восени 2011 року на державному рівні за участю найвищих посадовців держави та представників іноземних делегацій в Україні відзначалось 70-річчя трагедії Бабиного Яру.

Все більше часу відділяє нас від тих страшних подій. Україна йде європейським шляхом. Ми будуємо наше суспільство на основі принципів демократії, гуманізму, толерантності та соціальної справедливості. У ньому немає і не повинно бути місця расовому насиллю та агресії.

Віддаючи данину пам'яті жертвам нацизму, закликаємо всіх людей доброї волі до взаємної поваги та порозуміння».

Перед учасниками меморіальних зборів виступили молоді музиканти, які виконали класичні твори відомих композиторів, студенти театральних вузів продемонстрували фрагменти зі спектаклів, присвячених Голокосту.

Прес-служба МК

№ 5, 3 лютого, 2012 р.

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: «УСІ НАШІ РЕФОРМИ ВІДБУВАЮТЬСЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

25–27 січня Президент України Віктор Янукович здійснив робочий візит до Швейцарської Конфедерації для участі у заходах Всесвітнього економічного форуму в Давосі. На більшості зустрічей Президент говорив про реформи в Україні як запоруку євроінтеграції нашої держави.

Україна бачить своє майбутнє в Європейському Союзі і прагне стати повноправним членом ЄС. Про це заявив Президент України Віктор Янукович на сесії Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) «Майбутнє Євразії». Глава держави зауважив, що членство в Євросоюзі є запорукою демократичного розвитку України, її економічного процвітання, особистої свободи й добробуту кожного громадянина.

Віктор Янукович також наголосив, що Україна залишається надійним партнером в енергетичній сфері, який у повному обсязі виконував і виконуватиме свої зобов'язання. Адже енергетика загалом була провідною темою цьогорічної зустрічі в Давосі, і Президент України виступив ще на двох сесіях ВЕФ – «Нова енергетична архітектура: можливе та ефективне перетворення» та «Енергетика задля економічного зростання».

Виступаючи на першій сесії, Віктор Янукович заявив, що гарантування енергобезпеки є основним фактором побудови нової енергетичної архітектури України. Глава держави висловив переконання, що інтеграція України в енергетичний простір Європи сприятиме зміцненню енергобезпеки регіону. Віктор Янукович також підкреслив, що наша держава й надалі залишатиметься надійним партнером у сфері транзиту вуглеводнів.

За словами Президента, Україна зацікавлена у розвитку конструктивної та взаємовигідної співпраці з усіма партнерами щодо формування нових енергетичних транспортних коридорів. Глава держави звернув окрему увагу на значний невикористаний потенціал України у сфері альтернативної енергетики. Президент висловив упевненість, що спільними зусиллями вдасться здійснити ефективне перетворення існуючої архітектури енергетики в Європі на нову та дієву модель.

Про альтернативну енергетику говорив Віктор Янукович і на сесії форуму «Енергетика задля економічного зростання». Президент зазначив, що газ продовжує займати важливе місце серед енергоносіїв, необхідних для ефективної роботи нашої економіки. Проте дуже актуальним для України є використання відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності та диверсифікація джерел енергопостачання.

Зустрічаючись під час Всесвітнього економічного форуму з його засновником Клаусом Швабом, Віктор Янукович високо оцінив роль форуму як майданчика для обговорення найактуальніших проблем сучасного світу. Глава держави вкотре наголосив на незмінності стратегічного курсу України на інтеграцію до європейської спільноти.

Фото Михайла МАРКІВА

Віктор Янукович на VIII Українській ланч-конференції у Давосі

«Всі реформи, які ми здійснюємо, відбуваються під кутом євроінтеграції. Це гармонізація українського законодавства до європейського, всебічний комплексний підхід до глобальних реформ – велика робота, яка в Україні за 20 років незалежності не проводилася», – сказав Віктор Янукович. Безумовно, додав Президент, йдеться про непросту роботу, під час реалізації якої Україна долає певні перешкоди. «Наші наміри рішучі, є політична воля, і ми впевнено йдемо цим шляхом», – підкреслив він.

Зі свого боку засновник ВЕФ висловив упевненість, що під керівництвом Віктора Януковича Україна досягне прогресу у своїх євроінтеграційних прагненнях. Клаус Шваб запевнив, що форум буде продовжувати співпрацю з Україною та підтримувати її євроінтеграційні кроки, а також додав, що знає про зусилля України щодо підтримки добросусідських відносин із усіма державами. Він висловив упевненість, що Україна може відігравати важливу роль у європейському регіоні.

У рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі відбулася також восьма Українська ланч-конференція, на якій Віктор Янукович провів дискусію з колишнім президентом Польщі Александром Квасьнєвським. Тема конференції була визначена як «Варіанти для майбутнього», і Президент України говорив на ній про європейські перспективи нашої держави. «Що стосується процесів інтеграції України до Євросоюзу – вони на практиці закладені у процес реформ в Україні. Ми реформуємо державу і тим самим наближаємо Україну до європейських стандартів», – наголосив глава держави, додавши, що впровадження системних реформ потребує часу.

Олексій ХОМЕНКО

ПЕРЕД ПІДСУМКОВОЮ КОЛЕГІЄЮ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ МИХАЙЛО КУЛИНЯК ЗУСТРІВСЯ З ЖУРНАЛІСТАМИ

Міністр культури зазначив, що 2011 рік для міністерства був водночас роком стабілізації ситуації та кардинальних реформ. Завершено складний процес реорганізації системи центральних органів виконавчої влади у галузях культури і мистецтв, охорони пам'яток, мовної політики, релігії та міжнаціональних відносин, кінематографії. Вперше за багато років при міністерстві створено Громадську раду, до якої увійшли представники 83 інститутів громадянського суспільства.

Упродовж 2011 року галузь культури фактично профінансована на суму 1792,1 млн грн. Міністр наголосив, що протягом звітного року була відсутня заборгованість із заробітної плати, стипендій, харчування в бюджетних установах і закладах, безпосередньо підпорядкованих міністерству. Завершено формування базової мережі закладів культури.

Говорячи про установи та заклади культури, Михайло Кулиняк докладніше зупинився на двох сферах – навчальних закладах та музеях і заповідниках. «Безумовними досягненнями міністерства я вважаю те, що культурно-мистецькі вищі навчальні заклади залишаються у базовій мережі закладів освіти сфери культури, а не передаються до сфери управління МОНу», – сказав він.

Михайло Кулиняк нагадав, що міністерство у партнерстві з Інститутом стратегічних досліджень розробляє Стратегію модернізації музейної справи України. Адже перед керівництвом сучасного музею постають питання значно ширші, ніж просто збереження та передача знань. Керівництво має пильно стежити за такими напрямами діяльності, як збільшення кількості відвідувачів, соціально-економічний вплив, туристична привабливість, культурне засвоєння прилеглої території та локальний розвиток. «Зміни будуть, і вони неминучі, тому перед тим, як залучитися до модернізації, кожному керівникові музею слід чітко визначитися, чи готовий він особисто до впровадження таких змін. Музеям насамперед потрібні менеджери!» – наголосив міністр культури України.

Відповідаючи на запитання журналістів, Михайло Кулиняк закликав не шукати якоїсь конспірології у недавніх рішеннях міністерства: «Ми не проводимо жодних революцій: із 25 директорів національних заповідників звільнено лише троє, з 13 директорів національних музеїв – двоє, причому один, у Пироговому – за результатами перевірки КРУ».

Міністр наголосив, що й надалі посилюватиме вимоги до всіх закладів, установ та організацій, які фінансуються з державного бюджету по лінії Мінкультури. Зокрема, найближчим часом будуть заслухані звіти національних творчих спілок щодо цільового використання ними бюджетних коштів.

ОДНИМ АБЗАЦОМ

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: «ОХОРОНА МАТЕРІ ТА ДИТИНИ – ОДИН ІЗ ВИЗНАЧАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЦИНИ»

31 січня Президент України Віктор Янукович узяв участь у відкритті Кіровоградського обласного перинатального центру – першої установи в рамках реалізації національного проекту «Нове життя – нова якість охорони материнства та дитинства». Президент назвав цю подію одним із важливих кроків у контексті національної медичної реформи. Віктор Янукович подякував меценатам, які взяли участь у реалізації проекту в Кіровограді. «Якщо держава візьме під свою опіку людину з самого народження, у нас буде майбутнє», – наголосив глава держави.

МИКОЛА АЗАРОВ: «У ПЕРІОД ХОЛОДІВ КОЖНА ЛЮДИНА МАЄ БУТИ ЗАХИЩЕНОЮ»

Прем'єр-міністр Микола Азаров наполягає, щоб міліція, лікарі та комунальники надавали допомогу безпритульним. На цьому він наголосив під час засідання Кабінету Міністрів України. Глава уряду повідомив, що доручив віце-прем'єр-міністру – міністру соціальної політики Сергію Леонідовичу Тігіпку, щоб соціальні працівники зробили обхід одиноких, безпомічних, старих людей, не чекаючи критичних ситуацій. Микола Азаров також звернувся з проханням до громадян, установ, підприємств «не бути байдужими, підтримати, захистити людей, які не можуть самі собі дати раду в такий складний час». «Ми один народ», – наголосив він.

В УКРАЇНІ ЗАБЕЗПЕЧЕНО БЕЗПЕРЕБІЙНУ РОБОТУ ОБ'ЄКТІВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

В усіх областях створені регіональні штаби із забезпечення безперебійної роботи об'єктів життєдіяльності населення, які вживають вичерпних заходів для попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій через різке зниження температури повітря у період із 28 січня до 12 лютого. Про це повідомив міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Анатолій Близнюк. Із приводу будь-яких ускладнень у роботі систем життєзабезпечення громадяни можуть цілодобово звертатися до оперативно-диспетчерської служби Мінрегіону: (044) 207-18-04, 207-19-12.

ВІДБУЛАСЯ ПІДСУМКОВА КОЛЕГІЯ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Із доповіддю «Про підсумки діяльності установ, підприємств і організацій галузі в 2011 році та завдання на 2012 рік» на колегії виступив міністр культури України Михайло Кулиняк. Він вручив державні нагороди та урядові відзнаки співробітникам галузі. З доповідями також виступили голова Центрального комітету профспілки працівників культури Людмила Перелигіна, керівники управлінь культури Івано-Франківської, Дніпропетровської, Херсонської, Закарпатської та Київської ОДА.

НОВИНИ

ОБЛАСНА ПРЕМІЯ СТАЛА МІЖНАРОДНОЮ

Нещодавно у приміщенні конгрес-холу готельно-туристичного комплексу «Буковина» вшосте відбулося вручення дипломів лауреатам обласної літературно-мистецької премії імені Ольги Кобилянської.

Так сталося, що ім'я «гірської орлиці», за образним висловом Івана Франка, в місті носять центральна пішохідна вулиця та обласний академічний музично-драматичний театр, а літературної премії її імені засновано не було. Виправляючи цей недолік у мистецькому житті області, в 2005 році за ініціативи головного редактора знаного в області громадсько-політичного часопису «Буковинське віче», відомої журналістки, поетеси, заслуженого працівника культури України В. Китайгородської та генерального директора ТК «Буковина», депутата міської ради В. Чинуша була заснована літературно-мистецька премія імені Ольги Кобилянської.

Відкриваючи церемонію нагородження, голова оргкомітету В. Китайгородська зауважила, що «основними критеріями відбору номінантів є вірність митців традиціям українського народу. Адже пам'ять про будь-кого – це не тільки фотографії на стінах, не тільки експонати меморіальних музеїв, це, насамперед, ті, хто продовжує традиції народу, дарує йому результати інтелектуальної праці, ті, хто дотримується моральності і людинолюбства, що є ознаками справжнього митця».

Цьогорічним лауреатом в номінації «Дизайн одягу» стала член Національної спілки художників України, педагог, дизайнер галереї українських строїв різних регіонів України Ганна Кривобок, яка впродовж року надіслала оргкомітету серію ескізів жіночого одягу часів Ольги Кобилянської.

У номінації «Діалог із сучасницями» премію здобула журналістка Жанна Одинська за книжку власних інтерв'ю з сучасницями-буковинками.

Із 2011 року, за рішенням її співзасновників, премія набула статусу міжнародної. Першим лауреатом із закордону стала старший радник міністра культури Республіки Румунія, голова Союзу українок, активна патріотка українського руху Ярослава Колотило, яка відзначена в номінації «Громадська діяльність».

Приєднуючись до привітань лауреатам, додамо, що оргкомітет премії імені Ольги Кобилянської працює цілий рік, чекаючи роботи на розгляд за умови, що вони нові і стосуються теми «Становище жінки в українському суспільстві».

Григорій ЗАСЛАВЕЦЬ

Сина легендарного поета Василя Стуса призначено генеральним директором Національного музею Тараса Шевченка

Міністр культури України Михайло Кулиняк 26 січня представив колективу Національного музею Тараса Шевченка нового Генерального директора – Дмитра Васильовича СТУСА

У представленні також взяли участь Керівник Головного управління з гуманітарних і суспільно-політичних питань Адміністрації Президента України **Ганна Герман** та директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України **Микола Жулинський.**

«Якщо відбуваються такі призначення, значить в Україні справді відбуваються зміни, – сказала Ганна Герман. – Дмитро Стус – не тільки син відомого поета, який є для нас символом свободи і незламності духа. Він самодостатня особистість – цікава, модерна. Це дуже правильний вибір і дуже правильний крок. Думаю, що Дмитро Стус зможе перетворити цей музей на таке джерело думки, дискусії, якихось громадських ініціатив, те, що хотів би, я думаю, Шевченко, – не лише щоб тут були речі, які про нього нагадують, а щоб тут справді було життя, і щоб тут справді багато робилося для розбудови вільної незалежної України, яка би мала посідати значну гідну роль у Європі»

Микола Жулинський подякував колективу музею за ту роботу, яка вже проробленa на сьогодні. «Музей має бути привабливим для українського та іноземного відвідувача. Дмитро Васильович працював у нас в Інституті у відділі архівів, він має досвід роботи з документами, тому думаю, це пожвавить науково-дослідну роботу музею» – додав Микола Григорович.

Міністр культури Михайло Кулиняк зачитав наказ про призначення нового директора: **«Призначити Стуса Дмитра Васильовича на посаду Генерального директора Національного музею Тараса Шевченка за контрактом з 26 січня 2012 року».**

Новопризначений директор, звертаючись до колективу музею, сказав: «Для мене це велика честь і велика відповідальність. Я вважаю за необхідне подякувати двом попереднім директорам за те добре, що вони тут зробили. І я докладу всіх можливих зусиль для того, щоб ліквідувати недоліки, без яких неможлива будь-яка робота. Більш-менш я уявляю проблеми, але про них говорити не хочу. Хочу тільки запевнити всіх, що за рік ми не впізнаємо ту ситуацію, в якій зараз є. Оце наше завдання».

Названо лауреатів Літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша за 2012 рік

Цю почесну відзнаку 1 березня 2011 р., за сприяння Національної спілки письменників України і міжнародних громадських організацій, заснували ГО «Оберіг-Чернігів» та Волинське товариство «Світязь», – для розвитку вітчизняного книговидання і підтримки українських письменників, митців, науковців, журналістів, працівників культури та освіти, громадських діячів і меценатів

Торік премію отримали письменники Василь Слапчук, Петро Сорока, Сергій Дзюба, Віктор Вербич та меценат Олександр Шкурат.

19 січня 2012 р. Комітет із нагородження Літературно-мистецькою премією імені Пантелеймона Куліша сформовано в новому складі (такі ротації відбуватимуться щороку). До нього увійшли: Ігор Павлюк – голова журі, письменник, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, Василь Слапчук – письменник, науковець, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, почесний громадянин Луцька і Волині, Ярослав Поліщук – доктор філологічних наук, професор кафедри україністики Ягеллонського університету (м. Краків, Польща) та Київського університету імені Бориса Грінченка, Петро Сорока – письменник, доцент кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, Віктор Вербич – письменник, літературний критик, журналіст.

Названо цьогорічних лауреатів. Ними стали:

1. Народний депутат України, Герой України **Іван Плющ** (м. Київ) – за подвижництво у створенні історико-меморіального музею-заповідника Пантелеймона Куліша на Чернігівщині;

2. Письменник, літературний критик, перекладач, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка **Володимир Базилевський** (м. Київ) – за книгу «Холодний душ історії»;

3. Доктор філологічних наук, керівник Львівського відділення Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України **Євген Нахлік** – за наукові дослідження творчості Пантелеймона Куліша;

4. Літературознавець, голова Івано-Франківської обласної організації Національної спілки письменників України **Євген Баран** – за книгу літературно-критичних статей, рецензій, есеїв та інтерв'ю «Тиша запитань: Люди. Книги. Життя»;

5. Письменниця, науковець **Тетяна Дзюба** (м. Чернігів) – за численні публікації у наукових виданнях (теми досліджень: «Спрага народу і спрага Вітчизни. Публіцистика другої половини XIX – першої третини XX ст.: модель національної ідентичності» та «Літературно-естетична концепція Пантелеймона Куліша»);

6. Письменник **Йосип Струцюк** (м. Луцьк) – за історичні романи «Гуча» і «Стохід»;

7. Письменник, голова Літературної спілки «Чернігів» **Михась Ткач** – за створення та редагування журналу «Літературний Чернігів»;

8. Письменник **Юрій Лазірко** (США) – за вагомі заслуги у розширенні теренів української поезії за межами України та ознайомлення з нею англомовного читача;

9. Директор АТ «Нова Лінія» (м. Луцьк) **Віктор Мозоль** – за активну і послідовну меценатську діяльність;

10. Художник **Сергій Поляк** (посмертно) – за участь у літературно-мистецьких проектах радіо «Новий Чернігів».

Ігор ПАВЛЮК,
голова журі, письменник, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України

№ 5, 3 лютого, 2012 р.

Якого кольору цей світ?

Столична галерея сучасного мистецтва «Триптих АРТ» презентувала персональну виставку живопису Сергія Савченка «Повернення в колір»

Насправді, «повертатися у колір» львів'янину Сергію Савченку не доводиться. Він із нього, власне, нікуди й не йшов. Бо навіть – на щастя! – не збирався полишати живопис. Хоча, як зазначають мистецтвознавці, «останнім часом, переживаючи один із найкреативніших періодів творчості, Сергій Савченко успішно експериментує з матеріалами, створює інсталяції, влаштовує перформанси, працює з фотографією, пробує себе в мультимедійних напрямках мистецтва».

Сергій Савченко

«Це живопис кольору. Кольору, який хочеться їсти, пити, вдихати – тобто єднатися з ним, розчинятися в ньому або розчиняти його в собі», – лаконічно констатує прес-реліз «персоналки» художника у київській галереї. (До речі, до столиці з власними проектами Савченко доїжджає нечасто, тож бенефіс у «Триптих АРТ» можна вважати його черговим поверненням). Насправді, ці слова занадто вже скупі, і не передають ані малої частини враження від справжнього кольорового свята, яким постає будь-яка картина майстра – досить ще юного, чиї роботи зовсім не випадково зберігаються у Львівському музеї етнографії, в Музеї українського образотворчого мистецтва, КМЦ «Дзиґа» (Львів) та у приватних світових колекціях.

«Кіт»

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Сергій Савченко народився 1972 року у Львові. 1991 року закінчив Львівський коледж декоративно-прикладного мистецтва ім. І. Труша, а 1998-го – Львівську академію мистецтв. Живе і працює у Львові.

Із 1992 року мав понад 40 групових і 30 персональних виставок в Україні, Австрії, Великобританії, Голландії, Данії, Литві, Канаді, Норвегії, Польщі, Франції, Італії, США, Японії.

Колір в Савченка – це яскраві фарби західноукраїнського живопису, помножені на традиції західного худ-авангарду. (Зовсім не дивно, що сам пан Сергій так любить згадувати в інтерв'ю Марка Ротка. Це – не кокетування, а справді глибинне, на рівні підсвідомості, занурення у «ту» традицію). Охарактеризувати ж його власну творчість краще за все можна його ж висловлюванням про Ротка та правильне сприйняття абстрактного живопису:

«Коли просто дивишся на кольорові прямокутники Марка Ротка, навіть сумнівів не виникає, що це велике мистецтво. Абстрактний твір потребує від глядача певної підготовки. Це як у стереокінотеатрі – доки не надягнеш спеціальні окуляри, на екрані бачиш лише розпливчасті картинки. Звісно, уявна простота виконання таких творів притягує багатьох шарлатанів. Але для фахівця неважко зрозуміти, що є чим».

Від попередніх проектів «Повернення в колір» відрізняється, власне, більшим ступенем абстрактності. Колір у художника перетворюється і на засіб художнього вираження, і на символ, і стає філософським маніфестом сприйняття довколишньої реальності. Життя – яскраве, і справжнісіньким дивом є навіть найменші його прояви, на кшталт кішки чи світла й тіні гір? Це – так. Треба тільки вміти бачити дива. Й перетворювати враження на живопис.

«Мистецтво можна побачити в усьому, навіть у тому, як людина дихає, у рухах її пальців, у тому, як вона розставляє акценти в реченнях. Савченко художник миті. Він не займається творчістю, він творчістю живе. Він сам є творчість. А його живопис – це лише та невелика частина його творчості, яка може і повинна бути перенесена на полотно» (Юлія Камінська, мистецтвознавець).

«Літо»

Художник і провал

У Малій галереї Мистецького Арсеналу проходить виставка APL 315 «Провал». Провокуюча назва одеського графітчика ілюструє ідею про неможливість «нормальної» комунікації між художниками та глядачами, які вперто не розуміють митців

– Ризикована назва для виставки, бо «як ви човен назвете, так він і попливе…», – зазначає куратор галереї, відомий мистецтвознавець Вікторія Бурлака. – Втім APL 315 не боїться провокувати провал. Його мета – продовжувати залишатися в «гордій самотності». Сувора правда мистецтва полягає в тому, що як тільки ти стаєш улюбленцем публіки, ти помираєш як художник – частково або повністю. Його так звана «творчість», за суттю процесу, більше нагадує завуальовану арт-терапію – нескінченна корида з «рогатим» смаком. Із тими, хто не має морального права засуджувати й оцінювати, але робить це. Глядачеві здається, що художник його дражнить. Це – водночас і так, і не так: дражнить, але шукає співпереживання.

APL 315 – постать у сучасному мистецтві України найзагадковіша. *По-перше,* він узагалі не визнає так званого сучасного мистецтва. Принаймні, заперечує останню моду виставляти графіті у галереях. («Цю помилку, створену старперами, було перевірено на справі ще на початку 1970-х… чистої води провал», – пише він у своєму блозі). Та окрім вуличного графіті хлопця мало що цікавить із «арту».

По-друге, справжнє ім'я чи то навіть зовнішність APL 315 – як в англійця-графітчика Бенксі, – невідомі. Відомо лише, що походить художник із Одеси, стріт-артом займається понад шість років, а освіту має вищу біологічну. Ще цей хлопець багато подорожує світом. «Нещодавно відкрився у Варшаві, завтра Познань, згодом Берлін–Барселона–Прага–Відень–Братислава–Будапешт etc. Хто у Києві – welcome на виставку. P. S. Буде зла музика», – так проанонсував він на власній сторінці у ЖЖ відкриття «Провалу». Сам APL 315 на цій події, зрозуміло, був відсутнім: *по-перше,* конспірація, а *по-друге,* сам же зізнався – якраз прямував до Західної Європи через Польщу.

APL 315 – учасник шести персональних і понад 30 групових виставок, що проходили в Україні, Росії, країнах Європи. Його твори можна подивитися на стінах будинків Одеси і навіть у вагонах потягів, які вже кілька років подорожують світом. APL 315 – затятий мандрівник. І це – все про нього.

А ще він упевнений – будь-яка спроба творця щось пояснювати глядачам є повним «провалом», адже публіка зазвичай «не бажає вести діалог із художником». Тож, не дивно, що й у межах експозиції у Малій галереї Мистецького Арсеналу все налаштовано на те, аби створити максимальний (моральний) дискомфорт для глядачів. Може, незчуються і з переляку звернуть справжню увагу на виставлені роботи, кожна з яких ілюструє той чи інший аспекти нерозуміння, – і задумаються. І щось, нарешті, зрозуміють?

«Парадоксально, але скільки б медіа не "піарили" сучасне мистецтво, як би не посилювався ажіотаж навколо нього, для "широкої аудиторії" ця естетика так і залишається незрозумілою, чужою, навіть ворожою. Тут маємо бар'єр нерозуміння. Коло співрозмовників цією специфічною мовою вузьке. "Мама, я малюю", – напис на полотні звучить, як крик відчаю. Картини цього проекту "балакучі": ти автоматично схоплюєш і продовжуєш думку художника, не тільки завдяки напису-підказці, а емпатично, за рахунок потужного емоційного імпульсу, який приймаєш на себе. "Що я роблю… я, здається, заплутався в беручкому чорному павутинні. Ні, щоб поповнити лави офісного планктону, який легко продає свою свободу, так от смикнула нелегка… До чого ці деструктивні пошуки себе…" Найскладнішим виявляється оце розуміння себе самого, власних намірів і мотивацій… Величезні формати, монохромні площини – ці промовисті висловлювання виглядають аскетично і жорстко» (Вікторія Бурлака).

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

НОВИНИ

МІЖНАРОДНИЙ РІК ГАЙДНА СТАРТУЄ В УКРАЇНІ

Цьогоріч весь музичний світ відзначатиме 280-річчя від дня народження видатного австрійського композитора, основоположника віденської класичної школи Йозефа Гайдна. Україна так само долучиться до святкування численними акціями – концертами, науковими конференціями, фестивалями.

Відкриття Міжнародного року Гайдна в Україні відбудеться 3 лютого в Колонному залі імені Миколи Лисенка за підтримки Австрійського культурного форуму. У концертній програмі «Симфонічний вимір» Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії під орудою народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Миколи Дядюри візьме участь відомий австрійський піаніст, викладач Університету музики у Відні та Консерваторії імені Антона Брукнера у Лінці Клеменс Цайлінгер. Прозвучать Концерт для фортепіано з оркестром ре мажор, Симфонія № 92 соль мажор («Оксфордська») та Симфонія № 101 ре мажор («Годинник») Йозефа Гайдна.

Завершить вечір прем'єра твору українського композитора, лауреата численних міжнародних конкурсів Олександра Щетинського «Земля Франца Йозефа» для оркестру. (Франц Йозеф – повне ім'я Гайдна.)

«"Земля Франца Йозефа" для оркестру, – говорить автор, – відтворює обрис першої частини клавірної сонати Гайдна мі-бемоль мажор. Форма сонати повністю збережена, хоча усі її розділи зазнають суттєвого варіювання і розширення – іноді ледь помітного, часом доволі радикального. Емоційний спектр музики досить широкий: від світлого життєствердження до драматизму і трагізму. Так само різною є стилістика – від класичної тональності через складнішу гармонію до жорстких дисонансних сполучень, атональності і сонорних фактурних нашарувань. Симфонічні ідіоми, типові, зокрема, для Моцарта, Бетховена, Шуберта, Брамса, Малєра, Шостаковича, утворюють "ланцюжок", на початку якого стояв Гайдн».

Отже, новий опус Олександра Щетинського є своєрідним музичним дарунком українського митця славетному австрійцеві й численним шанувальникам його музики. Творче осмислення інтонаційного світу класика одним із найпрогресивніших сучасних українських митців є яскравим свідченням невичерпної актуальності мистецтва Йозефа Гайдна.

Ольга ГОЛИНСЬКА

Оркестр у ролі Попелюшки

Олександр Горностай

Генеральний директор Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України Олександр Горностай звернувся до редакцій українських засобів масової інформації із відкритим листом, у якому наголосив на складних проблемах життя уславленого колективу, закликавши журналістське середовище посприяти їхньому вирішенню. Оркестр упродовж півтора десятиліття базується у Малому залі філармонії, який ділить із Національним духовим оркестром. Пропонуємо читачам роздуми пана директора

– Олександре Васильовичу, ми, слухачі, чуємо та бачимо лише парадну «картинку» оркестру. Яку роль на цьому святі спілкування з академічною музикою відіграють залаштункові справи?

– Слушне запитання. Національний симфонічний оркестр України сьогодні успішно працює не тільки на вітчизняній сцені, але й гідно репрезентує державу в світі. На сьогодні він не має належних умов для репетицій. Ми регулярно отримуємо прекрасні рецензії в українських і зарубіжних ЗМІ, схвальні відгуки фахівців щодо наших звукозаписів, але ніхто не цікавиться – яким чином досягаються такі високі результати.

Багато років у Києві на різних рівнях порушується питання щодо матеріальної бази оркестру. Всі згодні, що треба побудувати новий концертний зал, але змінюються президенти, уряди, а будівництво ніхто не розпочинає, адже в країні завжди віднаходяться інші потреби.

Я пропонував побудувати концертний комплекс на місці Арки дружби народів, а затишний зал філармонії в такому разі функціонував би як чудова камерна сцена. Окрім цього фантастичного проекту, абсолютно здійсненним був план зведення концертного залу в комплексі «Мистецький Арсенал».

– Розкажіть про це докладніше.

– Президент Віктор Ющенко бачив «Мистецький Арсенал» як музейний і концертний комплекс. Поважне міжнародне журі розглянуло 21 конкурсний архітектурний проект, поки не залишило один. Ми були, як ніхто, зацікавлені у його реалізації. Я входив до експертної ради. Утім після затвердження переможця з'ясувалося, що кошти вичерпалися.

– Хто фінансує подібні проекти в інших країнах?

– Зводити такі об'єкти виключно за рахунок державного бюджету складно. Допомагають меценати, їм створюють відповідні умови, для чого існують спеціальні закони. Однак держава надає значну частину коштів, бо це в інтересах її престижу.

– Чи впливає загальна культура керівництва країни на державні пріоритети?

– Внутрішня культура очільників будь-якої держави віддзеркалює культуру електорату. Оскільки незалежній Україні всього двадцять років, у нас лише почали утверджуватися елітарні традиції, що століттями формувалися в Європі та й у тій самій Росії. У них престижно матеріально заохочувати творчі колективи, будувати нові зали, театри, музеї…

– Днями я прочитала, що до травня в Україні запланували відремонтувати більше ста музеїв і тридцять концертних залів, а тепер раптом оголосили, що коштів на це немає. Такі «стрибки» в питаннях фінансування культури вже навіть не дивують.

– Держава в нас велика, господарство складне, потреб багато. Але на будівництво одного столичного концертного комплексу гроші мали б усе-таки віднайти. Та для цього потрібна політична воля того, хто хоче, щоб держава мала відповідний статус у світі.

– Підготовка до цьогорічного європейського футбольного чемпіонату – хороша справа, та мистецтво від того потерпає…

– Євро-2012 має пройти на найвищому рівні. Я бачу, що коли люди, які зараз при владі, беруться до справи, то вони її роблять. Як їх заохотити побудувати новий зал? Сподіваюся, що рано чи пізно нам це вдасться.

– У листі до ЗМІ Ви розповіли про складність повсякденних умов роботи оркестру.

– Від 1918-го ми є першим симфонічним оркестром держави. Однак за останні п'ятнадцять років колектив опинився у ролі Попелюшки: тяжкі побутово-санітарні умови праці ускладнюють творчі процеси, шкодять здоров'ю оркестрантів, диригентів, солістів.

– Чекаєте на принца?

– Сподіваємося, що прийде добра фея чи казковий принц – і ми отримаємо те, на що заслуговуємо (сміється. – *О. К.*).

– Кілька запитань про інші сфери серйозної музики в країні. Нещодавно пролунали законодавчі ініціації щодо підвищення податку на аншлаги. Він має стосуватися популярної музики, антреприз і гучних гастролей. Чи перепаде щось від цього українській академічній музиці?

– Це залежатиме від тих, хто впроваджуватиме закон. Систему задумано правильно: з тих галузей, що мають прибуток, допомагати тим, хто є неприбутковим. Як відомо, академічна музика в усьому світі не є прибутковою і фінансується з різних джерел: державою, меценатами, спонсорами. А от те, хто ці кошти розподілятиме за новим законом, на що вони витрачатимуться, – не зовсім зрозуміло.

– Мені здається, цей закон зазнав спротиву тих, хто заробляє на гастролерах.

– Це природно, адже то – прибутковий бізнес. Якби організатори шоу-проектів були впевнені, що кошти використають за призначенням і насправді підтримають серйозне мистецтво, більшість із них узяли б під опіку конкретні театри, оркестри, музеї.

– Бажаю Національному симфонічному нових творчих звершень і вирішення проблем життя колективу хоча б у сфері умов праці.

– Дякую!

Бесіду вела Ольга КІЗЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ
Повний текст інтерв'ю читайте в журналі «Музика»

Репетиція оркестру. За диригентським пультом – Володимир Сіренко

Різдвяні зустрічі

Патріарший хор собору Св. Воскресіння Христового

У Київському міському будинку вчителя 25 січня уже вшосте пройшов щорічний мистецький вечір із циклу «Різдвяні зустрічі, або “У промінні Віфлеємської зірки”»

Ідею цього циклу свого часу запропонували Галина Лактіонова і Любов Лавріненко, які багато років на доброчинних засадах очолюють клуб «Співуча родина». Організатори щоразу визначали певний жанрово-тематичний напрямок зібрання – чи то колядки й щедрівки та різдвяні пісні різних народів світу, чи то церковна музика тощо. Цьогорічну імпрезу було присвячено вокально-хоровим творам сучасних українських композиторів у європейському контексті.

Відкрив концерт дівочий ансамбль дитячої музичної школи № 23 «Angelorus» (художній керівник – Тетяна Стефанишина) Каноном із сюїти «Різдвяні гімни» Бенджаміна Бріттена та колядками в обробці Світлани Острової та Василя Калинюка.

Наближено до обряду прозвучали цілі «віночки» з колядок і щедрівок, із якими вийшли на сцену дівчата ансамблю «Anima» церкви Св. Миколи Чудотворця на Аскольдовій могилі (художній керівник – Надія Кучерява) та чоловічий ансамбль «Фавор» церкви Св. Василя (художній керівник – Роман Пачашинський). Патріарший хор собору Св. Воскресіння Христового (регент – Тетяна Стефанишина) спеціально підготував «Різдвяний концерт» російського автора Сергія Строкіна. Чоловічий вокальний квартет кафедрального собору Св. Володимира (художній керівник – Тетяна Солосич) виконав духовні твори «Отче наш» Андрія Авєєва, «Предначинательний псалом» Георгія Свиридова та українську колядку.

Фольклорні різдвяні мелодії в обробках Філарета Колесси, Богдана Антківа, Ярини Іванів проспівали хористи Народної академічної капели Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» (художній керівник – Руслан Бондар), а завершили вони свій вихід дотепним виконанням норвезької жартівливої народної пісні про куропаса «Пал сіна хонур» в обробці Кнута Нустендта. Камерна хорова капела «Пекторалъ» Київського міського будинку вчителя (художній керівник – Андрій Карпінець) виконала два духовні канти Дмитра Ростовського (Данила Туптала) у версії Віктора Степурка «Ісусе мій, прелюбезний» і «Господе мій». А по тому пролунала замріяно ніжна щедрівка «В зеленім ліску» (обробка Мирона Дацка).

У програмі концерту брали участь і солісти. Молодий співак, лауреат міжнародного конкурсу «Північні зірки» (Санкт-Петербург) Андрій Богомолець в ансамблі з талановитим джазовим піаністом-імпровізатором Олексієм Прощенковим у романтичній манері «соул» відтворив народну пісню «Ой чий то кінь стоїть» і власну «Чекай на мене», з якою за пару годин до того пройшов прослуховування на конкурс до «Євробачення» від України. Добре знана лауреатка Премії імені Левка Ревуцького, співачка Тамара Ходакова у супроводі піаністки Наталії Королько презентувала три солоспіви Богдани Фільц на вірші Тараса Шевченка. Триптих у її виконанні став ніби драматичною монооперою, яка викликала захоплення слухачів.

Останньою виступила Народна хорова капела «Дніпро» Київського національного університету імені Тараса Шевченка (художній керівник – Ірина Душейко). Високої якості академічне звучання вирізнило виконання сакральних творів «Милість миру» Кирила Стеценка та «Молитва Архістратигу Михаїлу» Ігоря Тилика на текст XVI століття (диригував автор). Вдалим експериментом став спів твору, присвяченого матерям Бразилії, в стилі повільної самби «Salve Regina» шведського композитора Ларса Янсона в аранжуванні для хору Джорджа Еріксона. Самобутнього колориту додало й введення, як супровід, соло скрипки (Матвій Миронов) і декоративної перкусії (Аліна Онанко, Роман Захарченко). Запланованим сюрпризом для слухачів стало виконання подвійного хору «Benediktus» Віктора Степурка. Зведеними капелами «Дніпро» та «КПІ» диригувала Ірина Душейко. Медитативного характеру музика всіх зачарувала.

На концерті були присутні композитори Богдана Фільц, Світлана Острова й Віктор Степурко. А програму коментувала постійна ведуча проекту «Різдвяні зустрічі», лауреатка Премії імені Миколи Лисенка, музикознавець Валентина Кузик.

Уляна ЯНЕНКО
Фото Юрія ШКОДИ

Лицар мистецтва

Міцунобу Такая

У Києві в Колонному залі Національної філармонії України відбувся концерт пам’яті видатного українського диригента Євгена ДУЩЕНКА

Знаного українського музиканта не стало в минулому 2011-му. Його ім’я золотими літерами викарбовано в історії музичного мистецтва України. Фундаментальним внеском Євгена Дущенка у національну культуру з гордістю можна вважати створення у 1980-х роках Київського муніципального академічного театру опери та балету для дітей і юнацтва, що було його заповітною мрією. Сьогодні це – один із провідних мистецьких закладів столиці України.

Євген Дущенко, викладаючи у Національній музичній академії імені Петра Чайковського, виховав плеяду талановитих диригентів. Честь виступити в концерті пам’яті маестро випала його молодому японському учневі Міцунобу Такая.

Яскрава імпреза за участю піаніста Санта Ікемото, солістів Національної опери Токіо Кіміко Такая і Дениса Вишні пройшла під акомпанемент Академічного симфонічного оркестру «Філармонія» Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів і концертних програм. Прозвучали твори Ференца Ліста, Петра Чайковського, Антоніна Дворжака, Джузеппе Верді, Миколи Лисенка.

Думками щодо програми концерту, а також спогадами про Євгена Дущенка з читачами «КіЖ» поділився диригент Міцунобу Такая:

– Я познайомився з Учителем у 2001 році в Києві у музичній академії під час його репетиції з симфонічним оркестром. Він саме диригував П’яту симфонію Петра Чайковського. Я був вражений його самовідданою працею, високою майстерністю і мріяв навчатися саме у нього. І коли згодом, склавши вступні іспити, я із хвилюванням підійшов до маестро, він потиснув мені руку й сказав: «Буду тобі допомагати». Сьогодні я впевнений, що це була доленосна зустріч. Якби не Євген Васильович, можливо, я не став би диригентом.

– Отже, програма цього концерту, до якої Ви включили П’яту симфонію Петра Чайковського, певною мірою символічна?

– Так, справді. Виконувати цю симфонію я вирішив одразу. Щодо інших творів, то я їх добирав, також згадуючи Вчителя. Він вважав, що друзі в житті дуже важливі. Навколо нього їх збиралося завжди багато. І я у своєрідний спосіб хотів відтворити цю ситуацію, підтримати друзів, тому і включив їхні виступи до програми.

– Яке найважливіше правило чи секрет Євгена Дущенка у диригуванні?

– Учитель завжди повторював, що потрібно повністю вкласти душу в твір. Але під час виконання слід виразити також і самого себе. Необхідно пропустити через серце всі музичні лінії.

Дехто вважає, що диригенти, як правило, самотні. Однак це не зовсім так. Не видаючи жодного музичного звука, ми вкладаємо всю свою сутність у диригування і таким чином спілкуємося з музикантами. Якщо вчитель буде щирою, освіченою, позитивною людиною, він передасть вам свої уміння, знання і майстерність. Моя мета – стати таким педагогом.

Євген Дущенко зробив вагомий внесок у розвиток українського мистецтва, у традиції симфонічного диригування. Пам’ять про нього живе у серцях численних вихованців, однодумців, друзів, колег.

Із великою пошаною до маестро хочеться виголосити відоме гасло: «Ми пам’ятаємо – світ визнає!»

Олександр ПІРІЄВ
Фото Сергія ПІРІЄВА

Гордість країни, цвіт нації

Приємну звістку отримав наш колектив минулого тижня. Генеральний директор ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» заслужений журналіст України Олеся БІЛАШ удостоєна диплома всеукраїнської програми «Золотий фонд нації»

Генеральний директор ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» Олеся Білаш з шанувальниками видань

У Будинку офіцерів у рамках всеукраїнської програми «Золотий фонд нації» відбулася презентація однойменної книги, в якій всебічно висвітлено об'єктивну інформацію про перспективи розвитку лідерів вітчизняної економіки, виробництва, промисловості, освіти, громадського життя. Видання інформує про достойні імена, які своїм життям і діяльністю довели, що є справжніми державниками, що творили наше минуле і творять успішне сьогодення. На сторінках книжки представлені Герої України, особистості різних сфер політики, державного управління, суспільної діяльності, економіки, науки, освіти, медицини, юриспруденції, засобів масової інформації, духовності, культури, мистецтва.

Безперечно, приємно, що за такий короткий час наші оновлені видання, зокрема, журнали «Музика», «Український театр», «Пам'ятки України», «Театрально-концертний Київ» та газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» отримали визнання. Біля стенду люди не просто зупинялися. Вони цікавилися, повідомляли, що упродовж не одного року з інтересом читають матеріали, вміщені у газеті, уточнювали, як стати передплатником, де зручніше купити видання, представлені Видавництвом. Адже вся палітра культурного життя України – у наших культурологічних виданнях.

Піснями й танцями привітали свято учасники зразкової самодіяльної студії «Веселка» Києво-Святошинського району. Зачаровували різнобарв'ям вишиванки, рушники, виконані Надією Куриляк, майстром народної вишивки з Бучі, що на Київщині. Дивувала присутніх неперевершеними творами майстриня художньої вишивки Тетяна Протчева, яка представила глядачам вишиту карту України.

Шал аплодисментів зустрів на сцені воістину золотий голос України – Дмитра Гнатюка. Йому аплодували стоячи. Одного за одним запрошували за нагородами достойних. Наразі подумалось, аби мене запитали, хто є Золотим фондом нації, я б відповіла, що герої серед нас. Це звичайні люди, яких не завжди можна побачити по телебаченню чи почути по радіо. Вони не говорять високих слів, не ходять на світські вечірки, а щодня роблять свою справу: навчають, лікують, рятують… Краплина по краплині ми всі є Золотим фондом нації. І це чудово, що Українська конфедерація журналістів спільно з Українським видавничим консорціумом упродовж чотирнадцяти років збирає всі ці імена.

Зі сцени звучить голос Миколи Жулинського, академіка НАН України:

– Мабуть, найвище благо й полягає в тому, щоб виплекати в собі благородний, величний, піднесений дух і спрямувати свою духовну енергію в русло нарощення духовного потенціалу рідного народу, який забезпечить його колосальною духовною потугою на шляху енергійного суспільного поступу. Тому так важливо зрости духом і наповнити себе глибокою вірою у величну будуччину України. Такою силою віри та переконань, яку заповідав нам у поемі «Мойсей» Іван Франко, пророкуючи горде відродження – воскресіння України: «Вірю в силу духа І в день воскресний твойого повстання».

І, як вище благословення, на свято завітав отець Олександр із села Катюжанка, що на Київщині. На бажання присутніх він усіх окропив свяченою хрещенською водою: на здоров'я, на добро, на благії діла во славу України.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Академік Микола Жулинський гортає сторінки книги «Золотий фонд нації»

Вишита карта України – проект Тетяни Протчевої

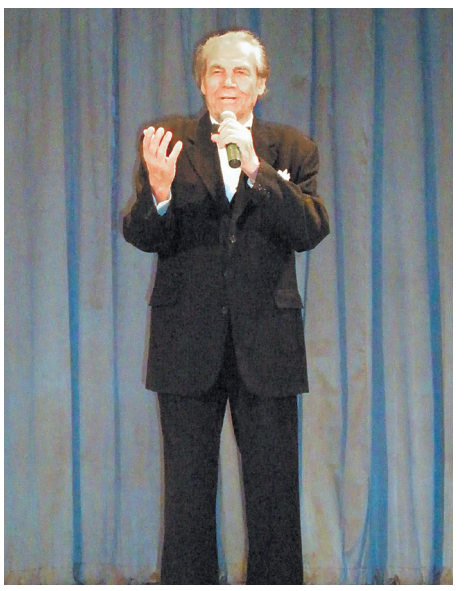

Золотий голос України – Дмитро Гнатюк

Біля стенду видавництва людно

Українська пісня збирає гостей на свято

Сорочка від майстрині народної вишивки Надії Куриляк

№ 5, 3 лютого, 2012 р.

Душевна розмова з Іваном Марчуком

У галереї «Мистецька збірка» до 19 лютого можна побачити, «з чого починався» великий художник Іван Марчук. Тут експонується серія «Голос моєї душі», яка унаочнює перший із десяти періодів творчості метра

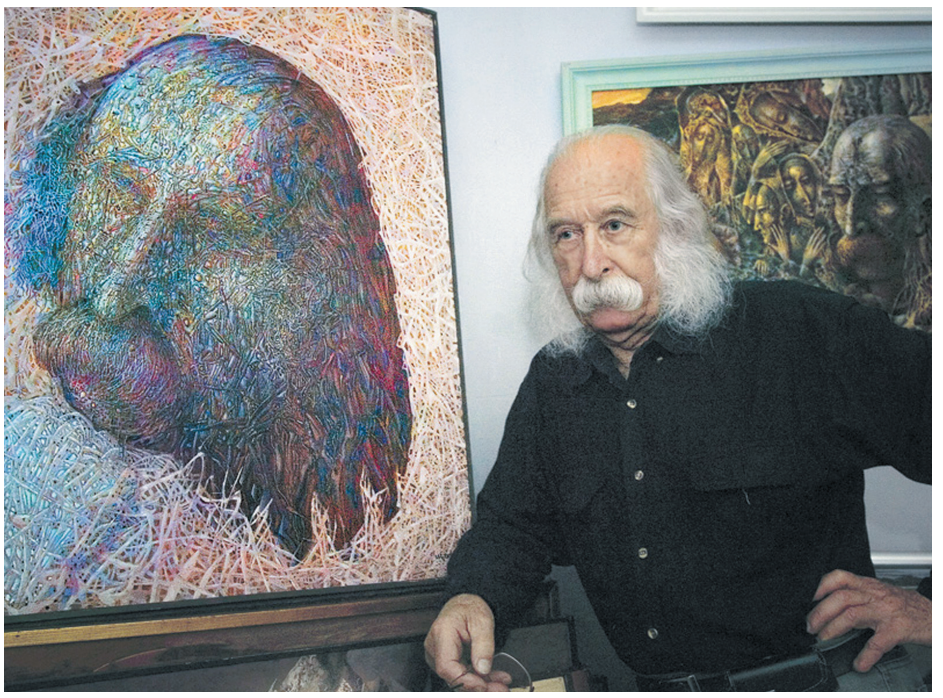

Іван Марчук

Як відомо, сам Іван Марчук поділяє свою творчість на десять періодів (принаймні, зараз): «Голос моєї душі», «Цвітіння», «Пейзажі», «Портрет», «Кольорові прелюдії», «Нові експресії», «Біла планета 1», «Біла планета 2», «Виходять мрії з берегів», «Погляд у безкінечність». Твори кожного відрізняються за стилем та малярською манерою. Утім, найвідомішим фактом про Марчука – про це навіть школярі молодших класів знають! – є те, що замість звичайного мазка він винайшов унікальний спосіб нанесення на полотно найтонших цівок кольору, і фарбами немов створює дивовижне мереживо.

«Пльонтанизм» – таку назву сам художник жартома дав своєму стилю. (Від слів «плести», «пльонтати», адже його картини дійсно ніби створені з клубочків чудернацьких ниток). І вона «прижилася»: сьогодні багато хто сприймає її як цілком академічну і вже достеменно – серйозну. Натомість, власну приналежність до будь-якого стилю чи напрямку з підручників або до худшкіл Іван Степанович рішуче відкидає. Адже у нього є все: пейзажі, портрети, наїв, «ню», щось узагалі філософсько-казкове.

«Марчук – магнетичне взаємне перетікання світла й темряви, свідоме й інтуїтивне порушення перспективи і пропорцій, застигла нерозпруженим клубком симфонія переплетених ліній, сюрреалізм і реалізм у такому природному синтезі, що це вже творення якогось позаземного світу. Марчук – художник перехідних станів. У нього ніч на зламі світанку, в нього вечір зберігає тепло дня. Не літо, а "Кінець літа". Звідси це містичне світло, загадковий ефект його таємничої техніки: поглядом "обживаєш" картину, а від неї промениться мінливе рухоме світло. Його темпера мерехтить і вібрує – бо це внутрішнє космічне світло, запалене Богом всередині його заворожених пейзажів, гостроликих апостолів, інопланетних квітів, занурених у таємні пульсації буття жінок», – написала у присвяченому метрові есеї «Художник із космосу. Іван Марчук відсвяткував 75-річний ювілей» відома культуролог Оксана Пахльовська.

– Іноді мені на виставках кажуть про мої роботи, що такого ще ніколи не бачили, а я кажу – коли б ви таке бачили, то не бачили б мене. Бо цінуються те, чого ще ніколи не було. Тому я сколихнув цей світ, – пояснив якось Марчук причину свого успіху. І от – іще:

– Для мене мистецтво – це життя й одкровення. Іншої альтернативи немає. І водночас мистецтво – це каторга. Я працюю 365 днів на рік і без цього не можу. Це присуд долі, карма, вирок, приреченість. І нікуди не дінешся. Я мрію погрітися на пляжі, полежати в траві, слухаючи, як вона росте, я хочу дивитися, як пливуть у небі хмари, хочу тішитися, веселитися, спілкуватися в компанії, не відмовився би піти до школи, щоб когось там чомусь навчити. А потім думаю: а мені ж теж хочеться самому щось зробити. Непереможна думка!

Постстудентський (другої половини 1960-х) період для Івана Марчука став запереченням 11 років інституту й пошуком себе, власного стилю «з нуля». Власне, тоді він створив знамениті картини циклу, який пізніше отримав назву «Голос моєї душі». В інтерв'ю одній з українських газет кілька років тому митець розповів:

– «Голос моєї душі» – це філософія буття. Кожна картина – невелика новела. До речі, я сам іноді пишу новелки – на сторінку, не більші. Взагалі, це моє дитинство, село, земля... Коли я писав картини раннього періоду, я був у пошуку. Мені треба було все зламати, зруйнувати, пройти шлях від жахливого примітивізму, аби знайти щось своє. Я навіть не знаю, звідки в мене взявся цей дух бунтарства. Я хотів: хай буде гірше, але інакше… Мені тоді хотілося стати богом Шивою, щоб у мене було стільки ж рук, щоб усі вони працювали, тому що тоді моя рука не встигала малювати все, що «народжувалося» в моїй голові. Пишу ж картини з надзвичайною швидкістю: десять мазків за секунду, багато імпровізую.

Цікаво, що в більшості робіт із цієї виставки спочатку не було назв. Для мене це був ніби словесний бар'єр. Тому я фотографував картини, а потому просив друзів написати різні варіанти назв. Та коли зібрав усі запропоновані назви, виявилося, що жодна не пасує. Й тоді мене ніби «прорвало», й назви пішли, а згодом період з 1965 до 1979 року я назвав «Голосом моєї душі».

Алла ЧЕРДИНЦЕВА
Фото авторки

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА:

Іван Степанович Марчук (12 травня 1936 рік, с. Москалівка, Лановецький район, Тернопільська область) – український живописець, народний художник України, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка.

2007 року потрапив до рейтингу 100 найвизначніших геніїв сучасності, який уклала британська газета The Daily Telegraph.

До 1988 року творчість Івана Марчука не була офіційно визнана радянською Спілкою художників, хоча він мав понад 15 експозицій у різних містах колишнього СРСР (перші виставки у 1979 і 1980 роках у Москві). Його звинувачували в «націоналізмі» й «формалізмі» – як, зрештою, всіх шістдесятників (художника переслідували, зокрема, через підписання листа на захист російських дисидентів Юлія Даніеля та Андрія Синявського). Лише 1988 року художника прийняли в члени Спілки художників України. На першу свою виставку в Києві він здобувся у 1990 році, коли вже мав за п'ятдесят.

«Сьогодні, коли Міжнародна академія сучасного мистецтва "Рим" прийняла художника до лав "Золотої гільдії" (а з усього світу там заледве півсотні митців!) та обрала його почесним членом наукової ради Академії, коли Марчук фігурує в британському рейтингу "100 геніїв сучасності", йому все одно немає місця у себе на Батьківщині. Картини складені в майстерні абияк за браком місця. 2004 року був закладений фундамент музею на Андріївському узвозі. Так і не побудований». (Оксана Пахльовська).

Перший музей художникові створили його земляки у рідному селі Москалівці у 2010 році. На відкритті його був сам Іван Марчук.

Балет зі стриптизом, або як Сінді перетворилася на гарбуз

Словосполучення «балет Попелюшка» викликає асоціації з музикою Сергія Прокоф'єва та відомою з дитинства класичною казкою. Харківський національний академічний театр опери та балету імені М. Лисенка вирішив зламати цю традицію, представивши новий балет «Попелюшка (Сінді)» на музику Іоганна Штрауса (сина). В новій історії все догори дригом: дія відбувається в середині XX століття, Мачуха перетворюється на власницю модного ательє, а Попелюшка – на служницю, яка має високу мрію стати моделлю та таємно закохана в Принца подіуму (відомого модельєра)

Фрагмент балету «Попелюшка»

На території колишнього СНД цей балет з'явився вперше. Поставив його відомий петербурзький хореограф Василь Медведєв, лібрето написала Яна Теміз. Усі ці фактори дали виставі гучне ім'я. Безумовно, такий потяг до пошуку варто поважати, але в результаті балет залишає за собою досить неочікувані враження.

Перше, що звертає увагу – музика Штрауса-молодшого не зовсім нагадує балетну. В ній немає виразної архітектоніки: ані зав'язки, ні яскравої кульмінації, ні розвитку дії. Можливо, причиною є те, що автор не встиг закінчити балет за життя (завершив справу його учень Йозеф Байер). Відповідно, вистава будується начебто по прямій лінії, без розвитку образів героїв, зміни їхніх почуттів тощо. Хоча варто зазначити, що дію прикрашає чарівність мелодій, адже недаремно Штрауса назвали королем вальсів.

Та, якщо неоднозначність музики ще можна пояснити, то лібрето викликає вже більше запитань. Головне з них відноситься до образу Принца, який за сюжетом стає розбещеним і вульгарним. Він відкрито залицяється до сестричок-манекенниць (прототипами є дочки Мачухи) та навіть до самої Маман, що в першому ж акті закінчується роздяганням усіх трьох до барвистих «купальників». Лишається незрозумілим, як Попелюшка, єдина, хто тримає Принца на відстані, може закохатися в нього? Цей головний герой добре поводиться лише уві сні Сінді. Тому наприкінці вистави, коли він закохується в нову Попелюшку, їхнє щастя здається досить сумнівним.

Незрозумілими є й деякі режисерські рішення. Наприклад, Мерлін Монро, Елвіс Преслі та гурт Бітлз, які з'являються на сцені у другому акті на показі мод, не грають жодної ролі у виставі, тому поява цих персонажів здається геть невиправданою. Сцена сну Попелюшки, де вона потрапляє в чарівну країну квітів разом із коханим та дитячим «кордебалетом» у вигляді кульбабок, входить у певне протиріччя з дорослим напівстриптизом у другому акті.

Крім іншого, дивує художнє рішення спектаклю (художник Ірина Степнова). Сценографія та костюми завжди відіграють велику роль у балеті, створюють візуальний образ вистави, але в «Попелюшці» декорації досить побутові і в кращому разі малюють певну епоху. Про костюми можна сказати те саме. А деякі з них навіть несумісні з естетикою часу, який ілюструють. Хоча слід зазначити, вони лишаються традиційно яскравими та допомагають створити характери персонажів, нехай і доволі прямолінійно. Згадаємо такі шедеври балетного мистецтва як «Кармен-сюїта» Бізе, поставлена 1967 року Альбертом Алонсо (художник Борис Месерер), або сучасний балет «Лускунчик», поставлений у Маріїнському театрі Петербурга Кирилом Симоновим (художник Михайло Шемякін). Спробуйте змінити в них сценографію або костюми. Вистави втратять своє обличчя, оскільки ці художні рішення стали повноправною частиною балету. В нашому випадку, на жаль, такого нерозривного зв'язку не спостерігається.

Партитура танців, вибудована В. Медведєвим досить суперечливо: класичні танцювальні па поєднуються в ній з рухами у стилі модерн. Подібне рішення балету нібито є зрозумілим: у такий спосіб доповнюється поновлення казки, але танець виглядає занадто строкатим.

Першу свою Попелюшку на музику Штрауса, за тим самим лібрето, Медведєв поставив у боснійському Сараєво, другу – в турецькому Ізмірі. Судячи з фотографій, більшість сцен, наприклад, у театрах Сараєва і Харкова, вирішені майже однаково. Такі автоповтори в мистецтві, звичайно, не заборонені, але не зрозуміло, навіщо, безумовно, талановитому хореографу, який ставить у Росії, Чехії, Естонії, Боснії та багатьох інших країнах світу, тиражувати витвір, досить далекий від шедевру.

Окремих слів заслуговує така деталь, як жага Медведєва до роздягання акторів на сцені. Це можна безкінечно виправдовувати намаганням відтворити атмосферу 60-х років минулого століття, які характеризувалися на Заході сексуальною революцією. Але цього «роздягання» сьогодні так багато в театрі, кіно, на телебаченні, що є сенс користуватися цим засобом, лише коли це цілком виправдано. Але роботу «на публіку» в такий спосіб можна розцінювати, в певному сенсі, як художній злочин.

Але ж, як казав Оскар Уайльд, не життя впливає на мистецтво, а мистецтво на життя. Тож, фактично режисери, бажаючи потішити глядача, насправді виховують у публіки поганий смак, на який потім самі й скаржаться. Замкнуте коло. Таким чином, зламавши одну традицію ХАТОБ, на мій погляд, випадково зламав й іншу: взаємну повагу театру та глядача. Чи варто перетворювати Театр опери та балету на сумнівне вар'єте? Відверто кажучи, хотілося б бачити більш вдалі експерименти.

Анастасія ТЕРНОВА

Гумор, іронія та детектив

Подружня невірність. Із нею багато хто стикався, якщо й, хвалити Бога, не у власному житті, то вже напевно в долях друзів, знайомих. Або… на сцені. Ця тема споконвічно благодатна для письменників, драматургів, режисерів та акторів. Власну її варіацію зробив і столичний Новий український театр. Нею стала нещодавня прем'єра «Три анекдоти на одну тему»

Фрагмент вистави «Три анекдоти на одну тему»

У цій комедії-детективі про подружню зраду режисер Віталій Кіно об'єднав три історії, викладені в оповіданнях «Лови» Панаса Мирного, «Хористка» Антона Чехова та «Страх» Стефана Цвейга. Вдало підібрані твори склали цікаву й строкату композицію вистави. Хоч усі вони, здавалося б, написані на одну завжди животрепетну тему, але кожен із них розглядає подружню зраду крізь свою оригінальну призму, збагачуючи новими нюансами.

У кожній театральній новелі є певні режисерські прийоми й знахідки. Приміром, у першій історії, що її дізнаємося з оповідання «Лови» Панаса Мирного, йдеться про любов зрілого чоловіка до молодої дівчини-інститутки, яка, на перший погляд, видавалася йому втіленням чистоти й невинності. Вони побралися, кохання не приспало пильності героя. Воно й не дивно, адже пан Костенко – поліцмейстер. Тож професійна інтуїція вчасно підказала: за молодою дружиною на ловах треба бути не менш уважним, а ніж полюючи на злочинців…

Про рід занять головного героя здогадуємося від самого початку дії, коли він виходить на сцену з пістолетом та неймовірною підозрою в очах і весь час хоче в когось поцілити. Неабиякої виразності набуває й образ оточення подружжя Костенків, такої собі персоналізованої всевладної громадської думки. Попервах городянам міста П. не дає спокою новина про одруження героїв, і вони постійно її обговорюють. У виставі цим займаються почергово чоловіки й жінки, повторюючи той самий текст. А наприкінці історії та ж громадська думка спонукає Костенків вдавати зразкову пару «голубка з голубкою»…

Якщо у першій сценічній новелі достатньо доброго і хитруватого гумору, то друга – чеховське оповідання «Хористка» – добряче приперчена іронією. Тут бачимо радше не комізм, а драматизм ситуації подружньої невірності. Попри те, що в таких випадках заведено більше співчувати зрадженій чоловіком дружині, цей сюжет, ламаючи стереотипи, навертає на осуд нахабної дружини і боязкого чоловіка й на співчуття юній Хористці.

Ну а третя історія – то справжній детектив. Оповідання Цвейга «Страх» дає уявлення про те, до чого може вдатися чоловік, змучений ревнощами до коханої половинки. Навіть до залучення актриси в ролі невідступної Шантажистки…

Тетяна КРОП

27 січня в Київському міському будинку вчителя з успіхом відбувся концерт до 70-річчя Григорія ГРЕБІНІЧЕНКА

Він себе вибудував

Співає «Дарничанка». Солісти – Валентина Набок і Григорій Гребініченко

Лауреата міжнародних та всеукраїнських конкурсів і фестивалів, заслуженого працівника культури України Григорія Гребініченка називають людиною, яка зробила себе сама. А ще його творчий шлях доводить: ніколи не пізно починати. Про долю людини, яка майже піввіку працювала машиністом баштового крану, але з піснею не розлучалася, в результаті досягнувши визнання, ми дізналися на творчому вечорі. Артист виконував пісні самостійно та виступав у ролі соліста заслуженого народного ансамблю пісні і танцю України «Дарничанка».

Ведуча, заступник директора школи № 234 Дніпровського району Києва Людмила Гончар, артистично розповіла про життєвий шлях митця. І ми переконалися – нічого не виникає з нічого. Чудовий голос успадкував від батька, а музичні здібності проявилися ще в дитинстві. Хлопчик співав скрізь: вдома, на лузі, у дворі… По гучномовцю слухав Сергія Лемешева та Івана Козловського і мріяв співати, як вони. Був навіть солістом шкільного хору, а вперше визнали його, коли голос по гучномовцю пролунав на весь район.

Після школи закінчив курси кранівників і 41 рік (з 1961 до 2002-го) працював машиністом баштового крану компанії «Київпромбуд». Життя є життя, і на нього треба було заробляти, утім мрія про велику сцену не відпускала, отож співати не покинув.

Багато років творчій співдружності пана Григорія із заслуженим народним хором України «Будівельник» Центру народної творчості холдингової компанії «Київміськбуд», та ансамблем «Дарничанка», якому цьогоріч виповнюється 50 років. У 1976-му році він знайшов ансамбль, а в 1977 році переступив поріг кімнати для репетицій.

«Україна народжує більше талантів, ніж потрібно для концертних організацій, – переконаний художній керівник “Дарничанки”, заслужений працівник культури України, професор КНУКіМ Петро Андрійчук: – Доля цієї унікальної людини не переплетена з професійним мистецтвом, але він справжній професійний актор. Прекрасні голос та харизма, багата інтонація та чуття стилю. Він співає пісню народну, авторську, романс, а також найскладніші оперні арії. Наприклад, сьогодні виконав арію Каварадоссі з опери “Тоска” Джакомо Пуччіні.

Дивіться, як він захоплює зал, як душу вкладає! Він себе вибудував, прекрасну сім’ю створив».

Керівник і вчитель роз’яснив: сьогодні «Дарничанка» влаштувала концерт «під Гребініченка», характер якого визначили п’ять пісень, які пан Григорій заспівує. Водночас концерт урізноманітнили і жартівливими піснями. У хорі пан Григорій не співає, бо «чистого соліста» оберігають, аби не нівелювати темброві якості. Він – ліричний тенор із рівним голосом, достатньо володіє технікою. Твори виконує ліричні, емоційні, тонкі, духовного плану. Керівникові з ним приємно працювати – він розуміє лише образне порівняння дай.

Слухачі дістали задоволення від натхненного виконання Григорієм Гребініченком пісні «Прилетіла ластівка» Олександра Білаша на слова Михайла Ткача, української народної пісні в обробці Кирила Стеценка «Ой у полі криниченька», разом із «Дарничанкою» – «А льон цвіте» Івана Сльоти на слова Василя Юхимовича та інших творів. Ми оцінили по достоїнству виконання учасниками концерту українських народних пісень «Ой крикнули сірі гуси» та «Вийшла заміж молодою» в обробці Петра Андрійчука тощо, старовинний кант «Через поле широкоє» в обробці Дмитра Котка, козацьку молитву «Ой Боже, Боже, зглянься на нас» в обробці Петра Савчука та інших творів.

Гребініченка не лише приємно слухати, за ним цікаво і спостерігати. Він влаштовує на сцені театр одного актора, активно допомагаючи створити потрібний образ жестами та час від

Лунає «Пісня про хліб» А. Пашкевича на слова Д. Луценка

Айман Мансур читає гумореску Павла Глазового. Поруч – Людмила Гончар

часу на повну силу показуючи можливості голосу.

Віддамо належне високому рівню хорової групи «Дарничанки» та квінтету ансамблю, а також концертмейстерам, лауреатам міжнародних конкурсів Володимиру Якимчуку та Олексію Бєглєцову, дипломанту Міжнародного конкурсу Віталію Бондаренку. Виконували твори чисто, звуковедення було майстерним, панували злагодженість і гармонія.

Сам Григорій Гребініченко про «Дарничанку» каже так: «Я дуже люблю цей колектив. Петро Олександрович настільки згуртував людей, що ми один без одного вже не можемо. Навіть якось навкруги “буржуйки” сиділи і так проводили репетиції.

У пісні я стараюся передати любов до українців, бо ми на багатющій землі народилися, у нас є добрі люди, і надіюся, що життя незабаром буде кращим і хотітиметься співати, співати і співати».

Нині знаному співакові пощастило з наставниками. Так, на концерт завітав перший учитель, заслужений артист України, екс-соліст Київської опери, Олександр Чулюк-Заграй. «Він мене вразив, – зворушено каже Олександр Олександрович. – “Бере” серцем, а голос – широкий діапазон, гарний верхній регістр.

Я щасливий, що біля “колиски” цього співака був: показав йому співоче дихання, високе резонування голосу, – і він користується цими навичками, коли співає».

Пощастило ювілярові і з шанувальниками. Петро Андрійчук підкреслив, що пан Григорій – людина, яка впливає на оточуючих, заряджає доброю енергетикою, з ним приємно та легко. Доказ тому – велика кількість людей, які прийшли на концерт – колишні керівники виробництва, представники профспілок, земляки, родичі, друзі… Додалося тоді ювіляру й нових відзнак.

По завершенні дійства шанувальники співу обмінювалися думками. Своїми враженнями поділилася і завідувач відділом традиційних видів та жанрів аматорського мистецтва Київського міського центру народної творчості Галина Степаненко, яка співала у хорі імені Григорія Верьовки.

Вона розповіла, що на недавньому міському огляді художньої самодіяльності «Дарничанка» взяла гран-прі, а сьогоднішній ювіляр – перше місце серед 31 соліста міста Києва. «Чим він бере? Як казали фахівці – близеньким звуком, культурою співу, подачею. Піано в нього працює. (“Яке колосальне!”) А культура співу! Його ж наставниками були і народна артистка Віра Любимова, Олександр Чулюк-Заграй та інші знані вокалісти.

Буває людина співає, але не зачіпає, а він співав і переживав.»

Григорій Гребініченко зривав аплодисменти в Україні, Болгарії, Греції, Італії, Франції та інших країнах. Люди поспішали до нього з квітами і на цьому концерті, з нагоди 70-річчя.

Вигуки «браво» видатному співакові-аматору стали яскравим свідченням високої майстерності виконання та доказом, що ніколи не пізно починати і зробити себе самому.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО

Кубанські козаки зібрали аншлаг

26 січня в столичному Будинку кіно відбулася демонстрація фільму про нащадків козаків-переселенців із України до Росії

Віктор Лукаш, Валентин Сперкач і Сергій Лисецький

Приводом для показу стрічки «Кубанські козаки. А вже літ двісті…» стало 20-ліття від дня створення фільму та 230-ліття переселення Запорозьких козаків на Кубань. А представило її Товариство зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ») та Національна спілка кінематографістів України.

У залі не було вільних місць. А після перегляду фільму розмова про долі нащадків козаків переросла в дискусію про долю «нашого цвіту по всьому світу» та України загалом.

Стрічка повідала про поневіряння українців у «приймах», що можна охарактеризувати словами пісні «Ваше благородие, госпожа Чужбина, жарко обнимала ты, да только не любила».

Як відомо, 1792 року перші запорозькі козаки, яких із 1791 року стали називати чорноморськими, прибули на Тамань, а до 1793 року чорноморці у складі 40 куренів (близько 25 тисяч чоловік) переселилися на кубанські землі. Нове військо мало створити оборонну лінію уздовж області та розвинути народне господарство на цих землях. Переселенцям вдалося зберегти традиції запорожців.

Фільм, змальовуючи козаків культурними й духовними людьми, розповідає, як вони освоювали нові землі. Слово від автора читає Богдан Ступка. Чуємо, що паралельно з хатами і укріпленнями заклали переселенці на Тамані й першу козацьку церкву, яка стоїть донині. «Вченому, казали козаки, і чорт яйця несе. Тож, на Кубань вирушаючи, не полінувалися вісімнадцять возів книг бібліотеки Межигірського монастиря прихопити. Ось вони, скарби врятовані. Не інакше Бог козаків надоумив. Під Києвом від того монастиря вже й каменя не лишилося», – розповідає голос за кадром.

Збереглося на Кубані й унікальне Євангеліє, подароване товариству останнім кошовим запорозьким Петром Калнишевським.

Дізнаємося, якими козаки на Кубань приїхали, а якими стали: позбривали оселедці та повідпускали бороди.

На жаль, довелося нащадкам запорожців зазнати труднощів. Діди пам'ятають своє коріння, але висловлюються суржиком. Далися взнаки заборона говорити рідною мовою, закриття шкіл та театрів. Вони навіть прізвища змінювали на російські, щоб не виділятися.

Микола Ляшко (за паспортом – Ляшков), який зберіг густі сиві козацькі вуса, бідкається: «Наші діти, онуки питають: а що таке козак? Я вчився в школі, так була книжка про історію населення Кубані, про козацтво, а потім усе заглушили».

Під час короткої відлиги – українізації – на Кубані з'явилася перша капела бандуристів. Бачимо 90-літнього діда Володимира, одного з організаторів її, чуємо спогади. А потім українізація зійшла нанівець.

Довелося нащадкам українців на Кубані пережити і голод, і переселення до Казахстану.

«Ми були українці, а тепер самі не знаємо… Перевертні. Я вчився в школі на украінском язикє, а с 33 года пішло все насмарку і сєйчас я не знаю ні украінского ні русского», – приблизно таким немисли-

> ***Стрічка повідала про поневіряння українців у «приймах», що можна охарактеризувати словами пісні «Ваше благородие, госпожа Чужбина, жарко обнимала ты, да только не любила»***

мим суржиком говорить місцевий житель. Та, не зважаючи на подібні "відкриття", чуємо висновок кінематографістів: «Ми їздили по станицях, ходили від хати до хати. Не зникало відчуття, що ми вдома, все тут нагадувало Україну».

Фільм не залишив глядачів байдужими. Це засвідчили запитання, враження та пропозиції.

«Думаю, що в різних куточках світу українство в деяких аспектах краще збереглося, ніж в Україні, – каже настоятель Свято-Володимирського патріаршого собору протиєрей Борис Табачек. – У вакуумі вони зберегли колорит – те, що тут «перетерлося» у двадцяті-тридцяті, сорокові, шістдесяті: дух козацтва, в якому багато аристократизму, гонору і любові до свободи.»

«Фільм зроблений добре, особливо операторська робота. Лисецький, який в основному художні фільми знімав, як хронікер проявив себе блискуче – портрети й характери витримані», – вважає кінорежисер Михайло Сіренко.

Оператор Сергій Лисецький згадує: «Це був рейд через усю Кубань, репортаж по ходу дії. Із людьми, які сидять на лавочці, починаєш говорити – і відкривається така біографія, душа!»

Поет, голова Товариства «Україна-світ» Іван Драч розповів: режисер фільму, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Шевченківської премії Валентин Сперкач протягом багатьох років очолював при Товаристві секцію кіно. А фільм «Кубанські козаки…» показаний на каналах телебачення України під час першого Всесвітнього форуму українців і поширений в українській діаспорі США, Канади, Великобританії та Австралії.

У цей день режисер і один зі сценаристів стрічки Валентин Сперкач по праву отримав Почесну відзнаку Товариства «Україна-світ» «Всесвітня зірка України». Він, звукооператор та оператор картини також удостоєні козацьких військових звань «полковник козацтва».

Зірвало оплески повідомлення голови Кубанського земляцтва в місті Києві Анатолія Зубкова про присутність у залі представників земляцтва та їхні починання. «Фільм – дивовижна сторінка. Ми провадимо в дію ідею укласти угоду про побратимство кубанської станиці з тими місцями, де корені, – повідомив він. – Так, на Кубані є Переяславська станиця. Незабаром туди поїде делегація Переяслава. І так по всіх станицях! Адже 38 куренів козацьких утворили 38 станиць, пов'язаних з українськими містами та селами.

А чи можна продовжити лінію фільму на основі такої побратимської поїздки?»

Валентин Сперкач запевнив, що у Спілці кінематографістів є патріотично налаштовані люди, яким це під силу. Він схвально відгукнувся про роботу знімальної групи фільму, а особливо роботу Богдана Ступки, наголосивши: стрічку знято з відомим оператором, заслуженим діячем мистецтв України Сергієм Лисецьким («якби не його досвід – не знаю, чи виглядав би цей фільм так»). Відзначив В. Сперкач і роботу Віктора Лукаша, звукорежисера, який виховав не одну плеяду фахівців, а також поділився тим, що запало в душу: «Козаки везли розібрані храми з Хортиці, щоб зібрати їх на Кубані – вівтарі, ікони, та головне – бібліотеку. Я був шокований, коли під час зйомок знайшли багато книжок з архівів Межигірського монастиря».

Показ фільму продемонстрував – «чуття єдиної родини» в сучасників сильне. І це вселяє оптимізм.

Гетьман Міжнародної організації «Козацтво України» Анатолій Попович зі словами подяки

Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО та авторки

З нагоди 200-річчя від дня народження Євгена Гребінки

**Якби він написав тільки слова всесвітньо співаного романсу «Очи чёрныя», то вже б як авторка «Бесаме мучо», увічнив своє ім'я.
Він – це Євген Павлович Гребінка, той Гребінка, який брав участь в організації викупу з кріпацтва Тараса Шевченка і у виданні шевченкового «Кобзаря», він, який переклав пушкінську «Полтаву» на українську мову, він, який уклав альманах «Ластівка» (1841 р.) із зібраних україномовних матеріалів, він – автор чисельних прозових та віршованих творів і байок.
Сьогодні літературна сторінка присвячена саме йому – белетристу, перекладачу, видавцю, літератору, байкарю, громадському діячу Євгену ГРЕБІНЦІ**

ОЧИ ЧЁРНЫЯ

Очи черныя, очи страстные,
Очи жгучие и прекрасные!
Как люблю я вас! Как боюсь я вас!
Знать, увидел вас я в недобрый час.

Ох, недаром вы глубины темней!
Вижу траур в вас по душе моей.
Вижу пламя в вас я победное:
Сожжено на нем сердце бедное.

Но не грустен я, не печален я,
Утешительна мне судьба моя:
Все, что лучшего в жизни бог дал нам,
В жертву отдал я огневым глазам.
1843

ПЕСНЯ

Молода еще девица я была
Наша армия в поход куда-то шла.
Вечерело. Я стояла у ворот –
А по улице все конница идет.
К воротам подъехал барин молодой,
Мне сказал: «Напои, красавица, водой!»
Он напился, крепко руку мне пожал,
Наклонился и меня поцеловал…

Он уехал… долго я смотрела вслед:
Жарко стало мне, в очах мутился свет,
Целу ноченьку мне спать было невмочь:
Раскрасавец барин снился мне всю ночь.
Вот недавно – я вдовой уже была,
Четырех уж дочек замуж отдала –
К нам заехал на квартиру генерал…

Весь простреленный, так жалобно стонал…
Я взглянула – встрепенулася душой:
Это он, красавец барин молодой;
Тот же голос, тот огонь в его глазах,
Только много седины в его кудрях.
И опять я целу ночку не спала,
Целу ночку молодой опять была.
1841

СКАЛА

На долине степной,
Над широкой рекой,
Одиноко скала вырастает,
И природы рука
Из земли, из песка
Гордо к небу ее подымает.

Как сиротка, она
Бесприютна, одна
Под безгранным шатром небосклона;
Летом зной ее жжет,
Снег зимой заметет –
От скалы не услышите стона.

Но ее ты не тронь:
Чудотворный огонь
При рожденье миров в ней закован.
В жилах каменных он
До поры заключен
Всемогущим предвечного словом.

То – источник огня,
То скала из кремня.
Ты ударь в нее острою сталью –
И алмазным снопом
Брызнут искры кругом
Свет проглянет и высью, и далью.

Молчалив и угрюм,
Полон пламенных дум
Сын любимой мечты, вдохновенья.
Он один меж толпой;
Проза жизни людской
Не пробудит его песнопенья.

Но когда уязвлен
В сердце твердое он
От удара судьбы непреклонной,
Он струнами звучит –
И блестит и горит
Над толпой его стих среброзвонный.
1837

СОЛОВЕЙ

В зале душно: блеск и свечи,
Пестрая толпа гостей;
В зале хохот, в зале речи,
В зале слышен соловей.
То искусно свищет песни
Пред восторженной толпой
Иноземец молодой.
«Восхитительно, чудесно!» –
Гости, хлопая, кричат –
И пред ними снова песни
Те же самые звучат.

А певец земли небесный,
А свободный соловей
Этой самою порою,
Над уснувшею рекою,
Сам, один в тиши ночей,
Для подруги только милой,
Не для славы и похвал,
Песнью звонкой, полной силы
Сад и рощу обдавал
1837

УКРАЇНСЬКА МЕЛОДІЯ

«Ні, мамо, не можи» нелюба любить!
Нещасная доля із нелюбом жить.
Ох, тяжко, ох, важко з инм річ розмовляти!
Хай лучче я буду ввесь вік дівувати!»

– Хіба ж ти не бачиш, яка я стара?
Мені в домовину лягати пора.
Як очі закрию, що буде з тобою?
Останешся, доню, одна, сиротою!

А в світі якеє життя сироті?
І горе, і нужду терпітимеш ти.
Я, дочку пустивши, мовляв, на поталу,
Стогнать під землею як горлиця стану.

«О мамо, голубко, не плач, не ридай.
Готуй рушники і хустки вишивай.
Нехай за нелюбом я щастя утрачу;
Ти будеш весела, одна я заплачу!»

Ген там, на могилі, хрест божий стоїть,
Під ним радо й вечір матуся квилить;
«О боже мій-милий! Що я наробила!
Дочку, як схотіла, із світа згубила!»
1840

ЧОВЕН

Заграло, запінилось синєє море,
І буйнії вітри по морю шумлять,
І хвиля гуляє, мов чорнії гори
Одна за другою біжать.
Як темная нічка, насупились хмари,
В тих хмарах, мов голос небесної кари,
За громом громи гуркотять.

Іграє і піниться синєє море.
Хтось човен на море пустив,
Бурхнув він по хвилі, ниряє на волі,
Од берега геть покотив;
Качається, бідний, один без весельця.
Ох, жаль мені човна, ох, жаль мого серця!
Чого він під бурю поплив?

Ущухнуло море, і хвилі вляглися;
Пустують по піні мавки;
Уп'ять забіліли, уп'ять простяглися
По морю кругом байдаки;
Де ж човен дівався, де плавле мій милий?
Мабуть, він не плавле, бо онде по хвилі
Біліють із його тріски.

Як човнові море, для мене світ білий
Ізмалку здавався страшним;
Да як заховаться? Не можна ж вік цілий
Пробути з собою одним.
Прощай, мій покою, пускаюсь у море!
І може недоля і лютеє горе
Погаються з човном моїм.
1833

ДЯДЬКО НА ДЗВОНИЦІ

Ізліз мій дядько на дзвоницю
Та, знай, гука: «Оце кумедія яка!
Всі люди на землі мов ті перепелиці:
Здається більший з них не більше п'ятака.
Гай, гай! Як же вони дрібненькі!
Так ось коли я їх як треба розібрав!»
А мимо йдучи, хтось на дядька показав
Та, далебі, мене спитав:
«Що то таке, чи щур, чи горобець маленький?»
1840

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА:

Євген Павлович Гребінка

Народився 21 січня (2 лютого) 1812 року на хуторі Убіжище Пирятинського повіту на Полтавщині (нині село Мар'янівка Гребінківського району) в сім'ї відставного штаб-ротмістра Павла Івановича Гребінки – учасника Вітчизняної війни 1812 р.

Літературні здібності проявив, будучи гімназистом Ніжинської гімназії вищих наук (1825–1831) спочатку віршуванням, а в 1827 р. драматичним твором «В чужие сани не садись», написаним для самодіяльного театру.

Перший друкований твір-вірш «Рогдаев мир» побачив світ у 1831 році на сторінках «Українського альманаха в Харкові.

1834 року в Петербурзі вийшла його збірка байок «Малороссийские приказки», а в 1836 році – переклад українською мовою поеми Пушкіна «Полтава».

У червні 1835 року знайомиться при сприянні Івана Сошенка з Тарасом Шевченком.

Євген Гребінка бере участь в організації викупу Т. Г. Шевченка з кріпацтва і згодом допомагає у виданні «Кобзаря».

Збирає україномовні твори й клопочеться про випуск «Отечественных записок». Одержавши відмову, укладає альманах «Ластівка» (1841 р.).

Пише і видає поетичні і прозові твори.

Автор слів відомого російського романсу «Очи чёрныя», уперше надрукованого в «Літературній газеті» 17 січня 1843 року. До кінця 1848 року встиг видати 8 томів прозових творів.

Помер Гребінка 3 (15) грудня 1848 року в Петербурзі. Тіло його перевезли в Убіжище, де й поховали у вотчу землю.

ПШЕНИЦЯ

Я бачив, як пшеницю мили:
То щонайкращеє зерно
У воду тільки плись, якраз пішло на дно,
Полова ж, навісна, пливе собі по хвилі.

Привів мене господь побачить і панів:
Мов простий чоловік, там інший пан сидів,
Другі, задравши ніс, розприндившись,
ходили.
І здумав зараз я, як тільки поглядів,
Що бачив, як пшеницю мили.

БУДЯК ТА КОНОПЛИНОЧКА

«Чого ти так мене, паскудо, в боки пхаєш?» –
На Коноплиночку в степу Будяк тукав.
«Да як рости мені? І сам здоров ти знаєш,
Що землю у мене з-під-корінця забрав».

Бува і чоловік сьому колючці пара:
Людей товче та й жде, щоб хто його кохав.
Я бачив сам таких і, може б, показав,
Та цур йому! Боюсь: Розсерджу комісара!

з 6 по 12 лютого 2012 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

operacomua.colocall.com
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

7 – П. Чайковський «Лускунчик»
8 – Дж. Верді «Аїда»
9 – П. Чайковський «Лебедине озеро»
10 – Вечір романсу
11 – А. Хачатурян «Спартак»
12 – В. Белліні «Норма»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

7 – Ю. Рибчинський, В. Васалатій «Едіт Піаф. Життя в кредит»
8 – П. Бомарше «Весілля Фігаро»
9 – Т. Шевченко «Назар Стодоля»
10, 12 – А. Чехов «Жона є жона» **прем'єра**
11 (12.00) – Г. Гладков, В. Ліванов, Ю. Ентін «Бременські музиканти»
11 (19.00) – Р. Болт «Віват, королево!»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

6 – А. Менчелл «Бабине літо»
7 – Р. Харвуд «Квартет»
8 – М. Камолетті «Сімейна вечеря»
9 – «Цинічна комедія» (за В. Шекспіром) **прем'єра**
10 – М. Булгаков (за М. Сервантесом) «Дон Кіхот.1938 рік»
11 (12.00) – Р. Куні «Занадто щасливий батько»
11 (19.00) – Ф. Достоєвський «Дядечків сон»
12 (12.00) – О. Уайльд «Як важливо бути серйозним»
12 (19.00) – І. Губач «Наполеон і корсиканка»

Нова сцена

7 (20.00) – Н. Лабют «Жирна свиня» **прем'єра**
9 (20.00), **12** (18.00) – А. Ніколаї «Прощальне танго» **прем'єра**
10 (20.00) – Е. Мазія «Ігри на задньому подвір'ї»
11 (18.00) – Т. Бухштайнер, В. Никифорова «Норд-ост. Майбутнє покаже» **прем'єра**

Сцена «Під дахом»

6 – І. Вирипаєв «Валентинів день»
8 – Ф. Заїмоглу, Г. Зенкель «Чорні діви» **прем'єра**
11 – Л. Хюбнер «Справа честі» **прем'єра**
12 – І. Бауершима «JULIA@ROMEO.com» («Norwey. Today»)

Початок вистав о 20.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)
7, 12 (19.00) – К. Рубіна «Вася повинен подзвонити»
8 – І. Губач «Корсиканка»
9 – В. Набоков «Лоліта»
10 – Ш. де Лакло «Небезпечні зв'язки»
11 – Р. Баер «Чотири причини вийти заміж»
12 (12.00) – Г.-Х. Андерсен «Ах, мій милий Августин!»

Мала зала

11 (15.00) – Н. Птушкіна «Ти, якого любить душа моя…»
12 (15.00) – В. Сигарєв, Л. Проталін «Мене немає» (Пізно лякати…)

Експериментальна сцена

Вул. О. Гончара, 71, тел. 486-80-40
10 (20.00) – «Щуролов» (за О. Гріном)
11 (19.00) – «Солодких снів, Ричарде» (за В. Шекспіром)
12 (19.00) – «Жінка з минулого» (за Р. Шиммельпфеннінгом)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.kiev-operetta.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

У приміщенні театру

8–12 – Паризьке кабаре Crazy horse

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
9, 10 – П. Гладилін «Афінські вечори» **прем'єра**
11 – Ф. Шиллер «В моїм завершенні – початок мій…»
12 – А. Крим «Квартет для двох»

Камерна сцена

7 – М. Шизгал «Любофф!»
8 – О. Островський «Право на любов»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
9 (19.00) – П. Чайковський «Лебедине озеро»
10 (13.00), **12** (12.00) – С. Баневич «Дванадцять місяців»
11 (12.00) – Ю. Шевченко «Бармалей та Айболить»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХ

www.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

10 (13.00), **12** (12.00) – Е. Портер «Поліанна»
11 (19.00) – Лопе де Вега «Закохана витівниця»
12 (12.00) – С. Маршак «Кицин дім»
12 (19.00) – П. Бомарше «Шалений день» (Фігаро) **прем'єра**

Мала зала

9 (19.00) – А. Чехов «Роман доктора»
10 (16.00) – Г. Ібсен «Ляльковий дім»
12 (13.00) – Т. Огородова «Байки на горищі»

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akadempuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08
11 (11.00) – Н. Гернет «Гусеня»
11 (13.00) – Є. Шварц «Червона Шапочка»
11 (15.00) – Є. Гімельфарб «Вовк і козенята»
11 (17.00) – Н. Гернет «Чарівна лампа Аладдіна»
12 (11.00) – М. Петренко «Про Курочку Рябу та Сонечко Золоте»
12 (13.00) – Г. Усач «Наш веселий Колобок»
12 (15.00) – Л. Розумовська «Русалонька»
12 (17.00) – А. Дєжуров «Царівна-жаба»

Вистави для дорослих

10 – М. Старицький «За двома зайцями»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Миропільська,1, тел. 513-15-00
11 – М. Поливанова «Веселі ведмежатка»
12 – М. Шувалов «Кіт у чоботях»
Початок вистав об 11.00 та 13.00

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.koleso.teatr.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
7, 8 – Ж. Ануй «Генерали у спідницях»
9 – «У Києві на Подолі, або Гдє ві сохнітє бєльйо?»
10, 11 – Я. Стельмах «Гра на клавесині
12 (14.00) – «Зоряний хлопчик» (за О. Уайльдом)

Камінна зала

12 – А. Шніцлер «Фатальний флірт, або Забавки»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com
Контрактова площа, 4, тел. 425-54-89
7 – О. Коломієць «Фараони»
8 – М. Гоголь «Гравці»
9 – М. Куліш «Передчуття Мини Мазайла»
10 – Б. Акунін «Дзеркало Сен-Жермена»
11 – А. Крим «Осінь у Вероні, або Правдива історія Ромео і Джульєтти»
12 – К. Гольдоні «Трактирниця»

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

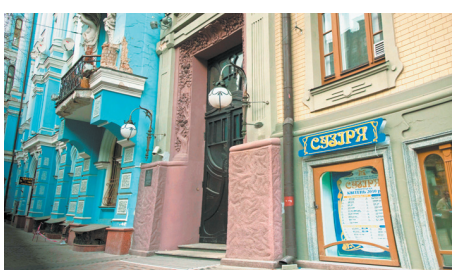

7 – Е.-Е. Шмітт «Приховане кохання»
8 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
9 – Дж. Марелл «Сміх лангусти»
10 – Проект «Квартирник» **прем'єра**
11 – П. Шеффер «Летті та Лавідж»
12 (12.00) – М. Метерлінк «Синій птах»
12 – В. Аїм «Випадкове танго»
Початок вистав о 19.00

Мікросцена

Вул. Ярославів Вал, 16
8 – Є. Чуприна «Цвєтаєва + Пастернак»
10 – В. Сигарєв «Депо північне»
11 – О. Дударєв «Ти пам'ятаєш, Альошо…»
Початок вистав о 19.30

ТЕАТР ПЛАСТИЧНОЇ ДРАМИ НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.ktpd.ho.com.ua
Вул. Шовковична, 7-а, тел. 253-93-83
11, 12 – «Дон Гуан. Пантоміма для розумників» (за О. Пушкіним)

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
10 (19.00) – «Щастя» (за А. Платоновим)
11 (18.00) – Е. Шмітт«Розпусник»

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
8 (19.00) – А. Ґерні «Листи кохання»
12 (17.00) – У. Гібсон «Гітель і Джеррі»

МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТЕАТР «КИЇВ»

www.teatr-kiev.kiev.ua
Русанівська набережна, 12, тел. 229-10-92
9 – М. Шизгал «Дрібним шрифтом про кохання»
10 – Е. Олбі «Що трапилось у зоопарку»
11 (12.00) – О. Тихомиров «Троє поросят»
11 (19.00) – І. Франко «Украдене щастя» **прем'єра**
12 (12.00) – «Терем-теремок» **прем'єра**
12 (19.00) – М. Вішнєк «Fantasy з життя саксофоністів» **прем'єра**

ЦИГАНСЬКИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР «РОМАНС»

www.teatr-romans.com.ua
Пр. Перемоги, 38. тел. 277-87-97
10 – Лебедина пісня (Калхас)
11 – Концертна програма

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
6 – Т. Рой (флейта), **Ю. Пилипчак** (валторна), **М. Желізняк** (валторна), **Я. Сергієнко** (арфа), **К. Баженова** (ф-но)
7 – Камерний ансамбль «Київ»
8 – Г. Бубнова (орган)
9 – Квартет ім. М. Лисенка, н. а. **А. Баженов** (скрипка),з. а. **І. Кучер** (віолончель), **Т. Войтех** (ф-но), **К. Баженова** (ф-но), н. а. **І. Калиновська** (орган)
10 – З. а. **М. Ліпінська** (мецо-сопрано), **В. Чікіров** (ліричний баритон), н. а. **В. Кошуба** (орган)
11 – В. Балаховська (орган), **І. Харечко** (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

7 – З. а. **О. Рівняк** (скрипка), **П. Качнов** (ф-но)
8 – Авторський концерт композитора **О. Саратського** (ф-но)
10 – Абонемент № 6 «Скрипкова музика». Академічний симфонічний оркестр НФУ, **І. Гирнець** (скрипка) Молдова
11 – Концерт циклу «Великі поети в музиці» до 175-річчя від дня загибелі О. С.Пушкіна
12 – Вечір пам'яті з. д. м. скрипаля О. Горохова. **О. Пушкарська** (скрипка), **О. Полянський** (ф-но)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraina.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16
8 – Музична церемонія «Премія Юна»
9 – Сатиричний проект «Громадянин Поет»
11 – Зірки Сан-Ремо в Україні
12 – Шоу ілюзіоністів «Вибух магії»

Мала зала

Театральний центр B.ROOM
11 – Ціаністий калій… з молоком чи без? (Театр-студія «Образ»)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Гастролі Великого Московського цирку

Примітка.
У репертуарі можливі зміни

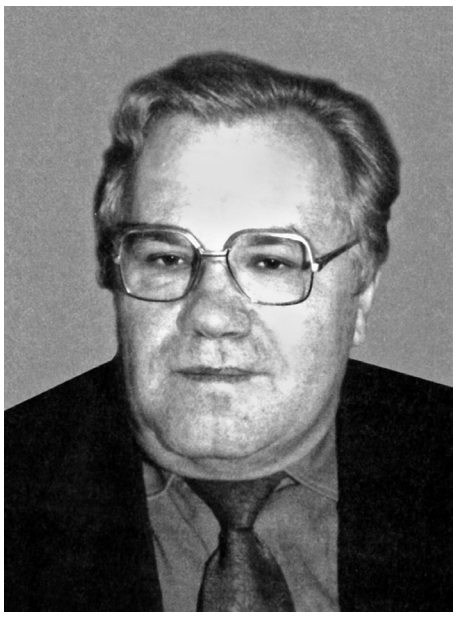

На горіхи від Рогози

(Продовження. Поч. у № 14–16, 2011)

НЕ ВЖИВАЙТЕ СЛОВА *СЛІДУЮЧИЙ*

Наступний – який з'являється слідом за чимось; найближчий у часі чи просторі. Залежно від контексту це слово має кілька значень: *дальший, подальший, другий*. Якщо йдеться про предмети або конкретні явища, здебільшого вживають прикметник *наступний: наступний* урок, *наступного* дня (тижня), *наступна* зупинка.

Коли ж мовиться про абстрактні явища, що відбувалися чи відбуватимуться після якогось часу, події, частіше вдаються до прикметників *дальший, подальший: дальше* життя, *подальша* доля, *подальша* робота.

Ненормативними є вислови на *слідуючий* день, *слідуюче* питання, *слідуюча* зупинка тощо. Дієприкметник *слідуючий,* що входить до них, неможливий навіть теоретично, бо в українській мові немає дієслів, од яких можна було б його утворити.

Втім, замість *сталося наступне* ліпше сказати *сталося ось що.* Перед переліком або поясненням доречне слово *такий*. Не *наступні факти,* а *такі факти,* не з *наступних спеціальностей,* а з *таких спеціальностей, заявляти* не *наступне,* а *таке*.

Слово **виглядати** набуло великого поширення з мало властивим йому значенням. У російській мові, звідки перенесено таке його значення, є два дієслова: *выглядывать – виглядати (выглядывать из окна)* і *выглядеть*– українські *мати вигляд, здаватися, бути подібним* (до кого, чого), *бути* (яким) тощо. Ці синоніми годиться використовувати хоча б для збереження милозвучності рідної мови. Але часто наші ЗМІ, ігноруючи багату синонімику, вживають (іноді на шкоду змісту висловлюваного) тільки *виглядати*. Ви сьогодні краще *виглядаєте* (треба *маєте кращий* вигляд). Виявилося, що галявина не така маленька, як вона *виглядала* з літака (треба як вона *мала вигляд з літака*). Справа з постачанням виглядає не так безхмарно (треба *є не такою безхмарною*).

ШАР – ВЕРСТВА – ПЛАСТ

Коли говоримо про однорідну масу, речовину, що покриває будь-яку поверхню або міститься між чимнебудь, застосовуємо іменник шар: *шар глини, шар соломи, шар яблук*.

Це слово широко вживають у різних галузях науки, техніки, народного господарства. Сполучення з ним, як зазначає довідник «Культура української мови», набули термінологічного звучання, наприклад: *верхні шари атмосфери, шар фільтрувальний, річний шар деревини* тощо.

Похідним від *шар є прошарок,* яке використовується і в прямому (назва тонкого шару чогось), приміром, *теплоізоляційний прошарок,* і в переносному значеннях (назва певної суспільної групи): *дрібнобуржуазний прошарок*.

Іменник *пласт,* хоч споріднений семантично з лексемами *шар* та *верства,* але має певні відтінки. Його переважно використовують на позначення цільної однорідної маси, обмеженої більш-менш паралельними площинами. Найчастіше це слово трапляється в термінологічних сполуках, що стосуються гірництва: *залізорудний пласт, соляний пласт*.

Інколи чуємо помилковий вислів *пласт землі* щодо ґрунту, який перевертає плуг під час орання. Звичайно, в цьому разі йдеться *про скибу (скиби)* землі. А щоб означити щось м'яке, пухке, подрібнене, а також гази, рідини і подібне, є іменники *шар і верства*. Ними називають також тверду, плоску масу. Причому помітна тенденція вживати *шар, шари, пласт, пласти, в прямому, а верства, версти в переносному* значеннях.

Отже, близькі між собою *шар, верства, пласт* виявляють специфіку стосовно сполучуваності з іншими словами. Різняться вони й стилістичними сферами вживання.

НЕ ВИРУЧКА, А ВИТОРГ

Дієслова *підозрівати, підозрювати (запідозрювати)* означають «припускати, що хтось учинив недобре». Наприклад: «– Дорогий мій, я давно вже виріс з того віку, щоб мене в чомусь *підозрівали*» (Григорій Тютюнник), «Його, здається, *підозрювали* у зраді» (Юрій Смолич). Але в сучасному мовленні цим словам часто надають невластивого значення: «Він *не підозрював* того, що його «Світлана» (моточовен) уже розвила найвищу швидкість» (з газети). Тут нема кого чи чого *підозрювати* в чомусь, а тому треба вдаватися до інших українських висловів: *гадки не мати* («Не журиться Катерина і *гадки не має*» – Тарас Шевченко), *на думку не спадати (не приходити, не спливати, не навертатися)* тощо. «Учителеві й на думку *не спадало,* що на таке здатні його учні» (з газети).

(Далі буде)

БУВАЮТЬ ВІДСУТНІ ТІЛЬКИ ЛЮДИ

Відповідниками широковживаних російських слів *отсутствие, отсутствующий, присутствие, присутствующий* в українській мові виступають *відсутність, відсутній, присутність, присутній*. «Секретарці велено записати всіх *відсутніх* на зборах» (з газети). «*Присутнім* сподобалися виступи юних виконавців» (зі звіту).

Однак слід пам'ятати, що цими словами користуються тоді, коли йдеться про людей. «Злочинця допитано в *присутності* свідків» (із судової хроніки). Якщо ж мовиться про речі, то маємо вживати лексеми *брак, бракує, нема*. Саме ними послуговувалася українська художня література у своїх класичних і сучасних зразках. «*Брак* досвіду до лиха доведе» (переклад Миколи Бажана), «Коли в тебе *бракує* того насіння, позич його» (Олекса Стороженко), «Він добре знав, що в Нимидори *нема* грошей» (Іван Нечуй-Левицький). У цих реченнях не можна замість *брак, бракує, нема* ставити *відсутність, відсутні,* адже то буде порушенням літературної норми.

Щодо цього мудро сказав Борис Антоненко-Давидович: «Якщо росіяни, кепкуючи з надуживання такими канцеляризмами, створили жартівливий вислів *"отсутствие всякого присутствия",* то ще менше підстав є в нас удаватись до них навіть у діловій мові, бо маємо, як видно, інші потрібні для точного відтворення думки слова, що поширюють наші мовні можливості».

Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
на заміщення вакантної посади **художника-постановника.**

Кваліфікаційні вимоги: повна або базова вища освіта відповідного напряму підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр); для магістра та спеціаліста – без вимог до стажу роботи, для бакалавра – підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією художника не менше 3 років.

До заяви на участь у конкурсі додаються такі документи:
– автобіографія;
– творча характеристика;
– копія диплома про освіту (довідка з ВНЗ).

Документи для участі в конкурсі приймаються до 01.06.2012 р. за адресою: ХОАМДТ ім. М. Куліша, вул. Горького, 7, м. Херсон, 73003.

Додаткова інформація щодо основних посадових обов'язків, розміру та умов оплати праці надається відділом кадрів ХОАМДТ ім. М. Куліша за адресою 73003, м. Херсон, вул. Горького, 7.

Телефон для довідок: (0552) 22–57–12.

Відділ кадрів

ІНФОРМАЦІЯ ВІД СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

Спеціальний випуск журналу «Пам'ятки України», присвячений Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин», вийшов з друку. Де придбати часопис, ви довідаєтесь за тел. (044) 498–23–64.

Журнали «Музика» №4–6 і «Український театр» №6 надійшли в продаж до кіосків «Преса» м. Києва.

Журнали «Українська культура», «Театрально-концертний Київ», газети «Культура і життя» та «Кримська світлиця» також чекають на вас у кіосках «Преса», книжкових магазинах, поштових відділеннях Київської області.

Надійшов у продаж часопис «Українська культура» №1 2012 року. Готується до друку **ювілейний 1000-й** випуск журналу.

Журнал **«Театрально-концертний Київ»** із **афішею на лютий** надійде в продаж до кінця тижня.

Усі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримають журнали і газети своєчасно.

Направлений до друкарні журнал «Пам'ятки України» №1 2012 року.

ПЕРЕДПЛАТА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2012 року РОЗПОЧНЕТЬСЯ В КВІТНІ.

Будемо вдячні вам за пропозиції та зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498–23–64, моб.: 067–394–97–21, 386–56–63.

Культура і життя

Газета виходить щочетверга

Передплатна ціна на 2012 р.:
півріччя – 82,77 грн
квартал – 42,21 грн
місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонемента.
Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – **90269**; журнали: «Українська культура» – **95220**, «Український театр» – **74501**, «Музика» – **74310**, «Пам'ятки України» – **74401**, «Театрально-концертний Київ» – **37112.**
Довідки за тел. **(044) 498–23–64;** e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

СМАЧНОГО!

ГОЛУБЦІ

Яка ж господиня не приготує сьогодні голубці? Та ще й у кожної свій секрет. Наш рецепт – етнографічно-пізнавальний. Дізнаємось, як готували голубці у XVIII–XIX століттях.

На Правобережній частині Півдня України, Південному Поділлі – пшоно, у Карпатах – кукурудзяні крупи, на Полтавщині – гречку, злегка приварювали, змішували зі смаженою цибулею та шкварками, а у свято – з м'ясним фаршем, додавали спеції та начиняли цією сумішшю запарені свіжі або квашені капустяні листки. Навесні замість капусти брали листя молодого буряка, а на південному заході – молоде листя винограду. Потім голубці злегка підсмажували, складали у горщик, заливали: у піст – водою навпіл з квасом, у м'ясоїд – юшкою на кістках чи м'ясі, додавали сметани і ставили у добре витоплену піч. На Лівобережжі та Півдні голубці робили великі, на цілий капустяний лист. У Подністров'ї та Карпатах листя ділили на кілька часток. А Полтавські куховарки любили великі голубці, тому що вони соковитіші. Колись, як і сьогодні, голубці входили до святкового меню.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

Високосний рік. Звідкіля він взявся та що від нього чекати? Можливо, він не такий страшний, як ми його малюємо. Про це, та про свята лютого за народним календарем піде мова далі.

Колись давно в багатьох народів рік, згідно з сонячним календарем, мав різну кількість днів: у римлян – 355, у єгиптян – 365. Щоб уніфікувати цю розбіжність, Юлій Цезар в 46 році нашої ери за допомогою астронома Созігена запровадив так званий Юліанський календар, що мав 365 днів і 6 годин. Через кожні чотири роки набігав зайвий день. Його долучали до лютого. Так утворився високосний рік.

Як прожити цей рік? А так, як інші роки: закохуватися, народжувати дітей, планувати кар'єрне зростання… Словом, жити. А щоб життя було цікавішим та збагаченим народними традиціями, читайте далі про найближчі свята лютого, і, звісно ж, святкуйте їх.

3 лютого – Максим. Якщо погода ясна – на ранню весну. Надвечір, коли зійде зоря – вийдіть на вулицю, подивіться на небо. Якщо буде ясна зоря – на мороз. Якщо світлий місяць, затуманившись, визирне з-за хмар – гарно вродить жито. І байдуже, що ви – не хлібороб, яке буде жито цього року – дізнаєтесь.

4 лютого – Тимофій-напівзимник. Пів зими минуло. Тимофіївські морози. Щоправда цьогоріч вони пощіпали носи ще до Тимофія. Колись цієї пори починалися сильні заметілі. Якщо на Тимофія-напівзимника почнеться хурделиця, то триватиме увесь тиждень, а якщо опівдні усміхнеться сонце – на ранню весну.

6 лютого – Оксана-веснопровісниця, напівзимниця, напівгодувальниця. Половину зимових запасів з'їдено. Більшості з нас сьогодні цього не зрозуміти – зимові запаси у найближчому супермаркеті. А от для сільського люду це досить актуально, адже корівку, коня, поросят та і усіляку водоплаваючу та «сухопутну» птицю потрібно годувати. Якщо на Оксани гарна погода – то й весна видасться на славу.

7 лютого – Григорій Боговлов.

8 лютого – Напівхлібниці.

9 лютого – Іоан Златоуст. Поминки померлих батьків.

«Якщо хурделиця – то на тиждень простелиться», «Опівдні ясне сонце – на ранню весну».

Багато років поспіль я визначаю прихід весни за Великоднем. Якщо Паска рання – рання буде і весна, якщо пізня – то і весна буде пізня. Цього року світле свято Великодня зустрінемо 15 квітня – середина весни. Отже і весна прийде до нас не рано, не пізно, а вчасно.

І, незважаючи на міцні морози, як кажуть у народі: «Лютневий сніг весною пахне».

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

3 лютого – Преподобного Максима Грека. День янгола: **Максим, Євген, Валеріан, Анастасій.**

4 лютого – Первомученика Анастасія Печерського. День янгола: **Тимофій, Гаврило, Петро, Юрій.**

5 лютого – Собор Костромських святих. День янгола: **Геннадій, Климент, Феоктіст.**

6 лютого – Блаженної Ксенії Петербурзької. День янгола: **Ксенія, Оксана, Тимофій, Герасим.**

7 лютого – Святого Григорія Богослова. День янгола: **Олександр, Григорій, Пилип.**

8 лютого – Преподобного Ксенофонта та дружини його Марії. День янгола: **Федір, Марія.**

9 лютого – перенесення мощів Святителя Іоана Златоуста. День янгола: **Йосип, Іван.**

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НАШІ ВИДАННЯ у 2012 році

У першій декаді лютого Ви можете оформити передплату з березня по червень

Виходить з 1917 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **74501** 44,62 грн.

Виходить з 1936 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **37112** 47,59 грн.

Виходить з 1923 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **74310** 44,62 грн.

Виходить з 1923 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **60969** 56,03 грн.

Виходить з 1921 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **95220** 68,91 грн.

Виходить з 1921 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **74401** 89,59 грн.

Виходить з 1992 р.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС **90269** 34,59 грн.

Оформлення передплати
на друге півріччя 2012 р. розпочнеться в квітні.
Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України,
через передплатні агентства, а також у редакції
У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на всі наші видання
можна через сайт www.presa.ua, на сторінці «Передплата On-Line»
Довідки за тел.: **(044) 498-23-64**; e-mail: **nvu.kultura.porhun@gmail.com**

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- **газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;**
- **журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;**
- **журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.**

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 5 (4473), 3 лютого 2011 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»
Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
Генеральний директор Олеся БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com
Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.
Друкарня: ТОВ «Мега-Поліграф», вул. Марка Вовчка, 12/14, Київ, 04073; тел. +38 (044) 581-68-15
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63
Портал http://uaculture.com/
Передплатний індекс в Каталозі видань України **60969**

Склад Видавничої ради
Олеся Білаш – директор видавництва, **Олена Чередниченко** – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МК, **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва МК, **Лариса Лебедівна** – завсектором мовної політики МК, **Михайло Швед** – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МК, **Ольга Дарибогова** – начальник управління міжнародних зв'язків МК, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталя Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура», **Орест Когут** – головний редактор видавництва.

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором.
Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції.
Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця
© «Культура і життя»

Наклад 2000

Ціна договірна